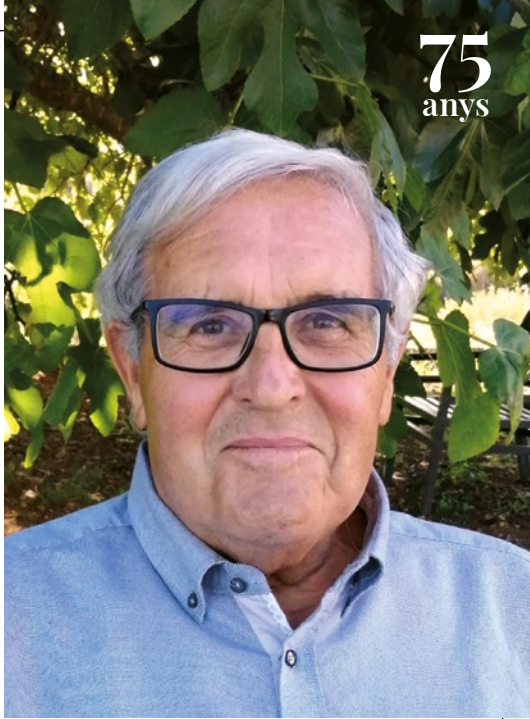

Festers i festeres amb 75 i 50 anys en actiu

Eusebio Puerto Pérez

Eusebio és moro vell des del 1947, només uns mesos després de néixer, per tant, aquest 2022 compleix 75 anys com a membre dels Moros Vells. La seua implicació en la festa i en la seua filà va fer que de 1976 a 1978 formara part de la Junta de la filà com a tresorer i que, posteriorment, de 1986 a 1987 fora representant dels Moros Vells a la Junta de Festes.

Va tenir l'honor de traure la Relíquia de Sant Blai l'any 1982, i, junt amb la seua quadrilla dels moros vells, va ser un dels que va recuperar, allà per l'any 1986, el Ball del Moro com a una de les senyes d'identitat de la nostra filà i que des del 1943 s'havia deixat perdre. Són coses a reconèixer i sempre molt lligades a la seua passió pel seu poble, per les festes de Moros i Cristians a Sant Blai i per la seua filà; però, si parlem d'ell com a fester i com a persona cal dir que Eusebio és un dels festers que sempre està disposat a ajudar i a engrandir la nostra festa amb la seua alegria, però també amb la seua seriositat i responsabilitat. Fins i tot és molt capaç de fer que familiars seus, que no eren festers, (com són els germans de Manoli, José Joaquín i Pablo)s'integraren en la nostra filà de la qual no han deixat de formar part d'ençà que els ho va proposar.

Des de fa uns anys l'hem de compartir amb l'illa d'Eivissa, on exerceix de perfecte ambaixador del nostre poble i de les nostres festes de Moros i Cristians, però l'acte més senzill de les nostres festes fa que, de seguida, es presente al poble per a gaudir com només ell sap de la festa, disfrutar-la i fer-la disfrutar a tots els que estan al seu voltant, dins i fora de la filà. Si bé Eusebio no ha sigut capità de la filà mai, tampoc li ha fet falta el càrrec per il·lusionar i contagiar l'esperit fester i l'estima per les nostres festes de Moros i Cristians. És un veritable honor per a tots els Moros Vells que Eusebio siga un dels nostres membres.

Moltes gràcies i enhorabona, Eusebio!

Rafael Vañó Candela

El nostre company Rafa Vañó Candela celebra aquest any els seus 50 anys de fester. Des de la filà de Granaders li donem l'enhorabona i esperem seguir compartint bons moments de germanor.

Rafa va ser Capità l'any 1973. Ho va ser de forma accidental, ja que la persona que havia de ser-ho estava de dol. Com que la filà no tenia capità, es va demanar un voluntari, ja que faltava poc de temps per a festes i Rafa va dir: Jo seré Capità! I així va ser...

Posteriorment als anys 90 Rafa i els seus amics es feren càrrec de la Ratlla de la Misèria i l'any 1996 va ser portador de la Relíquia.

Per molts anys, Rafa!!

Manuel Pérez Silvestre

Manolo, contrabandista de tradició heretada de son pare Pedro, ha viscut des de xicotet la festa, amb gran passió i sentiment, assumint plenament l'ambient de la cançoneta i la guitarra, instrument que domina i que tant ha fet servir en les sopaetes on s'interpretaven les cançonetes tradicionals de la nostra filà.

Només els motius laborals li han impedit participar més activament de la festa, si bé sempre ha mantingut el testimoni fester traslladat per son pare, amb l'alé del seu germà, l'enyorat Gaspar, que també vivia la festa amb gran passió i fervor.

Degut a la seua nodrida trajectòria dins la nostra filà, va traure la Relíquia de Sant Blai a l'any 2006. També va presentar el Concert del Panellet a l'estiu de 2005.

La seua vessant musical li va permetre compondre el pasdoble "Tres Contrabandistes", dedicat als seus companys de quadrilla, i capitans per aquells temps, Juan Antonio Palao, José Vicente García i Pedro Castelló, que fou interpretat al Concert Fester de 2013. Forma part del grup de lectors de la filà que a la Missa de Sant Blai prenen la paraula per llegir les Sagrades Escripures, tal com manen la tradició i les ordenances festeres.

Tota una vida envoltada de l'ambient i sentiment Contrabandista, del qual n'estaran molt orgullosos aquells que li van transmetre eixe esperit des de xicotet, i que ara viuen la festa al cel junt a Sant Blai.

Gràcies, Manolo, per ser part activa de la nostra història, una satisfacció per a tota la filà que aconseguisques esta fita d'or, animant-te a tornar a disfrutar de l'ambient bandoler per molts anys més quan el període pandèmic haja passat. Enhorabona!

Juan Antonio Palao Beneyto

El cognom Palao sona des de ja fa anys al sí de la nostra filà, des que el pare de Juan Antonio, Juan José Palao Muñoz, va decidir formar part dels Contrabandistes, la qual cosa va suposar que, ja de ben xicotet, Juan Antonio començara a lluir el tratge de pana i flors de la mà del recordat Juan José. Al 1972 va entrar a formar part de "manera oficial" de la filà, motiu pel qual enguany Juan Antonio compleix 50 anys de fester "en llista", si bé en són molts més al si dels Contrabandistes.

Juan Antonio és dels que viuen la Festa tot l'any, fent acte de presència als Panellets i sopaetes que ens depara l'ampli calendari fester bocairentí, i amb qui és tot un goig departir tertúlia i vivències festeres. Ha sabut entendre la festa com cal, amb responsabilitat, respecte i amabilitat, amb eixe caràcter jovial i obert que el caracteritza. El recolzament de la seua dona, Isabel, ha sigut fonamental per arribar a esta fita, i amb eixe suport va ostentar la capitania l'any 2011, quan va representar magníficament a la filà.

La veterania dins dels Contrabandistes li va permetre al 2006 ser portador de la Relíquia de Sant Blai. Com a anècdota farem constar que Juan Antonio va ser el porter de l'exitós equip de futbol de la filà dels anys 80. La seua baixa estatura no va ser en cap moment impediment per defensar la porteria a un gran nivell.

Un orgull per a la filà tindre a Juan Antonio dins de la mateixa, un exemple per a tots de com es pot viure la Festa de manera activa i amb sana convivència.

Els Contrabandistes et donem la nostra més sincera enhorabona, i t'animem a seguir vivint la Festa com tu saps durant un grapat d'anys més. Açò no ha de parar.

Francisco Fuster García

Francisco Fuster García naix a Xàtiva el 27 de desembre de 1927. Des de ben jove es va apassionar per les festes de Moros i Cristians de Bocairent, degut a que els seus cunyats Joaquín i Rafael (germans de la seua dona) formaven part de la filà d'Espanyoletos. Va ser en aquesta filà en la qual va fer els seus primers tímids inicis en la festa. Més endavant, al casar-se la seua filla amb un suavo, va ser quan poc a poc va anar integrant-se dins d'aquesta filà. Durant tots els anys en què ha pogut vindre a festes ha gaudit d'elles des del primer fins l'últim dia. Destacar que va ser capità l'any 1986 i que va traure la Relíquia l'any 2016 fent un esforç personal important. Sempre porta al cor els suavos i el poble de Bocairent. Vítol al Patró Sant Blai!!

Manuel Calabuig Pascual

De tradició suava per part de la família paterna, ja que el seu avi Manuel era suavo. Son pare pensava que Manolo ho seria de ben prompte, però en contra tenia una mare descendent de Marins. L'avi Julian, moro marí, va demanar permís al seu pare per apuntar un dels germans bessons de Manolo a esta filà, el seu pare va acceptar donant per descomptat que Manolo seria suavo per ser el fill major i que l'altre bessó també ho seria, no comptava que la més marina era la mare i al pare no li van eixir les coses com pensava, abans que Manolo fóra fester, ja els germans eren moros marins, mentre ell decidia i no tenia clar si ser suavo, ja que també els Moros Marins i altra filà li estiraven on tenia amics de la infància.

La primera vegada que va anar a sopar una nit de Caixes, Manolo tenia 15 anys i no va ser fins a l'any següent quan va eixir a un acte de festa, que va eixir en l'esquadra oficial a l'Entrada. Eixe mateix any, la nit anterior a Altes i Baixes son pare li va dir que, ja que havia provat d'eixir, s'apuntara però la contestació va ser "no ho tinc clar". El seu pare va estar sense parlar-li, però "la mare marina", va eixir en defensa d'ell "no podia ser suavo si ell, com a pare, no l'ajudava a participar i gaudir de la festa i de l'ambient de filà".

No sols per son pare Manolo va ser suavo sinó també gràcies a Vicent Santonja, el qual durant tot els temps que van estar pintant el maset li va anar contant històries dels suavos i de son pare i ell quan eren xicotes i així va començar a sentir el sentiment suavo que li dura fins a hui i que ha sabut transmetre als seus descendents, formant part de la Filà cinc generacions, l'última, els seus néts.

Va formar part de la junta del 87 al 91, va ser capità l'any 1999, va ser portador de la Relíquia l'any 2016 i ha format part activa en el 150 aniversari de la filà.

Si alguna cosa recorda de manera emotiva de les seues vivències festeres és el començament de la Diana de Moros i Cristians al crit de "Per Sant Blai, Bocairent i els nostres avantpassats, armes al muscle !!"

José Cantó Molina

Pep és nét i fill de suavos. Participa en la Festa des de ben menut de la mà del seu pare, allà pels anys quaranta del segle passat. Sense cap dubte, ha sabut transmetre a la seua família la seua estima per la nostra festa i en especial per la Filà Terç de Suavos. Està al mig de cinc generacions de suavos, ja que és també pare i iaio de suavos.

Encara que viu a la ciutat de València, sovint va als sopars del maset. Només per motius extraordinaris ha deixat de prendre part en els diferents actes de la Festa.

Va tindre l'honor de ser capità de la Filà Terç de Suavos l'any 1981.

Junt al seu estimat cosí Manolo Molina "el Roig" i un reduït grup de suavos, recuperaren el tradicional sopar de la vespra de Sant Agustí a la placeta de Sant Blai. En 1993 va fer una important recopilació d'informació al voltant de l'origen del tratge de suavo. Fruit d'aquest estudi es varen poder confeccionar els tratges dels acompanyants dels seus fills per a l'acte de l'entrada de les seues capitànies els anys 1994 i 2008. La seua família va cedir un d'aquests tratges perquè poguera ser exposat al museu fester. Animat per Pep, un dels seus fills, músic de professió, va dedicar la seua marxa cristiana "Als Zuavos" a la filà i especialment, *in memoriam*, al seu tio Manolo Molina.

L'any 2016, Pep va ser designat per a ser un dels portadors de la Relíquia de Sant Blai, tot i que per motius de salut no la va poder portar.

Sense Amelia, la seua dona, i sense la seua col·laboració abnegada, tot això no haguera estat possible.

Antonio F. Gandía Francés

Toni va començar a formar part de la festa des de ben menut quan, en 1972, son tio Enrique el va apuntar a la filà d'Espanyoletos. Més endavant, en 1990, va canviar de filà i ingressà al Terç de Suavos, on es trobaven alguns dels seus amics. Des d'aleshores, Toni ha participat molt activament de la festa i la majoria dels seus actes.

Destaca per ser un dels promotors de les esquadres especials per al dia de l'Entrada; i és que, si bé quasi tots els anys, ell i la seua quadrilla van a Villena a la mateixa casa d'indumentària fester de sempre, en la qual el propietari els guarda l'últim vestit que ha confeccionat perquè siguen els primers que el trauen a les festes de Bocairent. A més a més, Toni moltes vegades és el caporal de la seua esquadra, tant a l'Entrada com a les desfilades del panellet o mig any.

Un altre dels aspectes pel que ha destacat Toni i la seua quadrilla en la filà és per haver participat del dia de Moros i Cristians. Han eixit molts anys a disparar, però són més recordats els anys en què van traure un canó a la disparada. I continuant parlant de pólvora, prova que els agrada molt és que tots els anys són els portadors de la canya de la Cordà, eixint sempre de sa casa a la placeta de Joan de Joanes.

Toni ha sabut inculcar l'esperit per la festa al seu fill i la seua filla, als quals va apuntar tan prompte van nàixer. Així, se'ls veu gaudir als tres junts al maset tots els anys. És per això que esperem que aquest esperit continue viu per molts anys més.

Enhorabona pels 50 anys i VÍTOL al patró Sant Blai!

Vicente Silvestre Borrego

“Festa posar-ne i no llevar-ne”, així de clar ho deia ma *güelo* Ramon, el tio bota. Ell em va apuntar a la filà l'any que va ser capità per tercera volta. I com si sabera el que anava a passar, va demanar ser capità

un any abans, just abans de faltar.

Cap als 18 anys vaig passar a formar part de l'esquadra de mon tio Miguel, durant moltes festes vam disfrutar dels tratges especials, músiques i dinars, però tot en esta vida canvia i ara només em queda un dolç record.

Trobe en falta l'ambient de maset quan era un xiquet, no importava gens amb qui t'assegueres. Encara que no el conegueres, segur que ho passaves bé, al cap i a la fi érem tots suavos.

Agrair a Juan Gómez la seua confiança quan em va oferir entrar en la Junta de Festes com a cronista i per a començar les feines d'arxiu que vaig desenvolupar al llarg de nou anys. Gràcies a la Junta i a la inspiració de la frase de ma *güelo* vaig proposar l'organització de l'Entrada per horaris. De no haver-ho plantejat així l'altra alternativa era llevar esquadres i músiques. De la mà de la Junta vaig participar també en la promoció de les nostres festes en Canal 9 i en l'Expo de Sevilla. En 2016 vaig tindre l'honor de traure la Relíquia junt a la meua filà. La vida i la festa continuen, així que en el últims anys ho disfrute junt als meus amics de l'esquadra 'Mos en falten'.

Quiero dedicar mis últimas palabras a mi madre Marisa, seguramente la madrileña más fester, aunque nunca estuvo apuntada en ninguna filà, gracias a ella hoy escribo esta reseña a mis 50 años de fester. Vítol al patró Sant Blai!

Joaquín Vañó Mora

Joaquín Vañó Mora es va apuntar a la Filà d'Estudiants ara fa 50 anys, però es pot dir que ha sigut Estudiant tota la seua vida. Des de xicotet es vestia de fester i ja en 1962 va participar a l'Entrada formant

part de l'Esquadra Vañó Mora, junt amb els seus germans i amb son pare de cap d'esquadra.

I de son pare va heretar el gust per fer de cap d'esquadra, amb elegància i desimboltura, fent, com diu la cançó de l'Estudiantina, “volar i revolar la ploma per l'aire”, ja siga en les nits de Panellet, Ciri o Caixes, ja representant a la Filà a la Publicació, així com també en l'Entrada amb l'esquadra de Marmotes, de la qual forma part des de la seua fundació el 1974.

Joaquín és un fester de tot l'any, sent junt amb la seua dona Encarna, un dels fixos dels sopars de Panellet. I és que, a més de viure amb passió les Festes com a Estudiant, ha sabut transmetre aquesta estima per la seua filà i pel seu poble a la seua dona i a les seues filles Nuria i Maria, sent aquestes últimes dignes successores en la mestria de fer “volar i revolar la ploma”.

Va ser Capità l'any 1990, càrrec que va tornar a ostentar, aquesta vegada compartit, el 2019 dins de la Capitania de l'esquadra de Marmotes. També va tindre l'honor de portar la Relíquia de Sant Blai l'any 1999.

Ha sigut vocal de la Junta dels Estudiants i, de 1992 a 1999, en va ser el President. Durant aquesta legislatura va tindre lloc la remodelació i reforma de l'actual maset, destacant l'acurada recuperació i condicionament de la cova de la planta inferior.

I és que, com diu un dels poemes dedicats a la seua estimada esquadra de Marmotes “són (més de) 50 anys els que porta Joaquín amerant-se en el barril vell que se'n diu l'Estudiantina, prenent de la noble fusta sabors i aromes de festa”.

Per molts anys més, Joaquín!

José Oviedo Estarellés

Pepe Oviedo va nèixer a Bocairent poc després d'acabades les festes de l'any 1953, exactament el 20 de febrer. Com a família de festers, el seu germà Paco va ser també moro vell i el seu germà Ximo, marroc; a l'edat de 19 anys es va apuntar als Moros Vells on ja comptava amb una bona quadrilla que sempre ha estat molt implicada amb tot el que envolta la festa, tant de portes cap a fora com a càrrecs de Junta de la Filà en diferents ocasions. L'any 2018 va tindre l'honor de traure la Relíquia de Sant Blai amb una bona part dels seus amics.

Si bé Pepe resideix a la Vila Joiosa, la seua passió per la festa fa que sempre estiga present als actes de la seua filà i de les festes, i compartisca amb la seua quadrilla tots aquells moments que a tots ens fan viure els actes festers, però també seure a la taula i xarrar i compartir converses i rises al maset.

L'any 2022, tot i ser especial per a Pepe per ser l'any de complir els 50 anys com a moro vell, haguera sigut també el de la seua desitjada capitania. Malauradament, la pandèmia ens ha obligat a retardar les capitànies per a que totes lluisquen com cal però, de ben segur que, arribat el moment, la merescuda celebració haurà valgut la pena.

Pepe, enhorabona i Vítol al Patró Sant Blai!

Eloy Vicedo Blasco

Eloy naix al mas del Pou, al cor de la serra Mariola l'any 1952, al si d'una família en què no hi havia una tradició festera arrelada.

Des de ben xicotet mostra un gran interès per les festes i tradicions bocairentines, però no fos fins que tingué 20 anys que no començà a formar part activament de la festa a la filà de Marrocs, de la qual més tard també formarien part el seu germà bessó Joaquin i el seu germà Juan José.

Juntament amb la seua esposa Pepa, han aconseguit transmetre l'esperit fester als seus dos fills, a les seues nores, i als seus néts, aconseguint una família on tots els membres són festers en actiu d'alguna filà.

És difícil resumir la vida festera d'Eloy, però podem contar algunes dades com que ha estat a sis juntes directives de la filà, en quatre d'estes juntes ha sigut vocal a la junta de festes. Des de l'any 2000, juntament amb el seu grup d'amics, té el càrrec de Sergent de la filà, encarregant-se d'assistir a tots els actes, i de portar el banderí. Pertany al grup de cuiners, ocupant-se de cuinar i servir les paelles i altres menjars que s'organitzen. Eloy va tindre l'honor de portar la Relíquia de Sant Blai a les festes de l'any 2019.

A més de la implicació a les festes de Moros i Cristians, també hauríem de destacar els seus 14 anys com a majoral de Sant Agustí, i els seus 50 anys com a ballador a les mateixes festes. Des d'estes línies no ens queda més que agrair-te tota la feina desinteressada que has fet per la filà i per la festa, i demanar-te que continues amb la mateixa il·lusió que fins ara.

Enhorabona per estos 50 anys de Marroc!!!!

Mercedes Blasco Juan

Vaig nèixer el setembre de 1971. Amb només 4 mesos el dia de l'Eixabegó mon pare Eduardo "Conill" em va apuntar a la seua filà de Marrocs. Eixe any ja vaig eixir amb ell a algun acte, però sols portava el barret. A partir d'eixe moment ja vaig començar a participar en actes. Tant és així que quan varen fer el banderí nou vaig ser la padrina, i l'any 2004 vaig ser capitana. El 2019 vaig complir la meua il·lusió de traure la Relíquia, una experiència que no oblidaré mai i el 2022 faré oficialment 50 anys de festera, de marroca.

És la filà en què disfrute de fer de cap d'esquadra, que tant m'agrada, en la qual disfrute de ballar, riure i emocinar-me, sobretot en l'acte de l'església abans de cremar la Mahoma. On tinc molt bona quadrilla i a la qual pertany quasi tota la meua família i amics. Orgullosa sempre de ser festera, però sobretot marroca. Visquen els marrocs, visca Bocairent i vítol al Patró Sant Blai!

Juan Silvestre Vañó

Tenies 8 anys quan al 1972 et van apuntar a marroc. Des de ben menut anaves al maset, d'una mà agafat a ton pare i de l'altra a la cullera, ja que en aquella època cadascú es portava el seu cobert. En l'actualitat segueixes disfrutant del maset tant la setmana de festes com la resta de l'any, poques són les nits de panellet on no et puguem trobar a la cuina, preparant el sopar per a la teua quadrilla.

Junt a la teua dona, també marroca, apuntares a les teues filles, seguint així la tradició que ha arrossegat a tota la família. A dia de hui, totes les teues nebodes i nebots són membres de la filà, així com el teu germà i germanes. De segur que "l'auelo" Pepe estaria ben orgullós de veure tant de marroc i marroca a la família.

Sempre has sigut un membre molt actiu a la filà. A l'entrada del 1977 vas ser el membre més jove de la filà en formar part del primer bloc d'homes. També, vas formar part de la junta directiva entre 2000 i 2004. El passat any 2019 vas tindre l'honor de treure la Relíquia el dia de Sant Blai i de formar part de l'esquadra que obri l'Entrada.

De part de tota la teua família i amics esperem seguir veient-te gaudir, vestit de marroc, de les festes de Sant Blai.

Conrado Valdés Giménez

Nascut a Alcanyís l'any 1952, als huit anys es va traslladar amb els seus pares i germans a Bocairent, on el seu pare prompte va formar a sa casa la seua pròpia família marinera. I és que, tal com es va cantar a la nostra cançoneta escrita l'any 1972, quan Conrado va entrar a formar part com a component de la filà, "a este poble tot el que arriba es fa fester".

Es va integrar completament en la festa des d'un primer moment i ha sigut molt afortunat per formar part d'una bona quadrilla molt activa, de maset, còmpuls, puro el dia de l'entrada i molt participativa, ja que van ser capitans de l'any 1980 al 1989. Cal destacar que a aquest grup d'amics pertanyia també el seu germà Cristóbal, amb el que va tindre la sort de compartir importants i grans moments per al dos en la festa i a qui tant se li troba a faltar.

Capità l'any 1988 i portador de la Relíquia al 2011, ha sabut transmetre als seus la festa, sent membres de la mateixa filà la seua filla, el seu net i la seua dona que, casualment, aquest any celebrarà els seus 50 anys de capitana també als Moros Marins. Enhorabona, Conrado, pels teus 50 anys de fester!

Vicent Tormo López

Nascut el 4 de maig de 1947, forme part de la Filà de Moros Marins des de 1972, avalat pel meu pare Ramón. Vaig col·laborar en la construcció del nou Maset formant part de la junta. Un cop finalitzat va ser món pare el capità voluntari qui va tindre la sort i l'honor d'inaugurar-lo l'any 1976, sent una il·lusió molt gran per a ell i per a mi. Durant dotze anys vaig ser vocal d'obres de diverses juntes, cuiner de les paelles..., sempre treballant per a la filà amb molta il·lusió.

Vaig ser portador de la Relíquia en 2002.

Sentint-me moro marí, actualment les meues filles em segueixen en la festa formant part de la nostra filà. Després d'aquestos cinquanta anys em sent com el primer dia, a pesar dels canvis que ens ha portat aquesta pandèmia. Desitge que tota la joventut marina i bocairentina puguen tornar a fer festa al maset i ser feliços com jo he sigut durant tot aquest temps.

Cantant el mariner en el maset... Vítol al Patró Sant Blai!

Francisco Asensio del Valle

Va nèixer el 19 de Juliol de 1951 i des de ben xicotet forma part de la filà, ja que li ve de tradició familiar, perquè el seu iaio Francisco Asensio Ferre va ser un dels fundadors. Va ser avalat en la filà pel seu pare Luis "Xabou", mosqueter dels d'abans; en la seua família sempre s'ha respirat l'ambient dels mosqueters, en sa casa, amb les seues germanes i la seua mare, tots, mosqueters d'esperit també, de quan la festa es vivia d'una altra manera. Més tard juntament amb la seua dona i els seus fills, la tradició familiar ha continuat sent tots Mosqueters.

Enguany es compleixen 50 anys de fester oficial des que es va apuntar a la filà a l'edat de 21 anys, quan venies de la mili, però realment són 70 anys de fester, és a dir, tota la vida.

Com a fester sempre ha sigut de gaudir la festa de portes cap a dins, de partideta dels diumenges, de ratlla la misèria, d'esmorzars, menjar i còmpuls i tot el que tinga a veure amb ajuntar-se amb la "quadrilla".

Per herència familiar és portador, en la processó del Divendres Sant, de la Verge de la Soledat. Ha ostentat el càrrec de Sergent de la filà durant diversos anys i amb molta il·lusió i orgull ha sigut portador l'any 2012 de la Relíquia de Sant Blai.

Nét, fill, pare i iaio de mosqueters, a Paco el que més l'ompli és veure que la tradició continua, que ha sabut transmetre als seus fills i als seus néts, tots mosqueters, el seu amor per la filà.

I tota la filà desitja poder gaudir de la teua companyia per molts anys més. L'ENHORABONA Paco "Xabou"!

Jerónimo Ferre Belda

Jero naix en Bocairent el 19 de Maig de 1945 al si d'una família de gran tradició festera i molt arrelada a la Filà de Mosqueters, a la qual pertanyien el seu iaio i son pare. Es va apuntar l'any 1972 avalat pel seu cosí Jero Ferre Soler i des d'aleshores no ha deixat de participar en les festes, acompanyant sempre als membres de la seua quadrilla allà on anaren.

Actualment és el membre 28 de la Filà. La seua participació en les festes sempre ha sigut molt activa. A l'Entrada ha participat de moltes maneres: desfilant amb tratge de negre, al bloc, a l'esquadra oficial (especialment l'any 1965 que el seu pare va ser capità i ell va tindre l'honor d'acompanyar-lo), i les moltes vegades que ell, el seu germà i cosins, acompanyats pels seus fills i filles, muntaven el camió "dels Tefeses" tirant poals i safes. L'any 2003 va tindre l'honor de traure la Relíquia del Patró Sant Blai. Amb el pas del temps Jero ha anat inculcant l'amor per la festa i per Sant Blai als seus i, a dia de hui, els seus fills i néts continuen amb la tradició festera, uns com a Mosqueters i altres com a Marrocs.

La teua família i la Filà de Mosqueters, volem donar-te l'enhorabona per estos 50 anys de fester. I desitgem poder gaudir de la teua companyia per molts anys més.

Luis Conejero Vañó

Luis va nèixer el 28 de novembre de 1953. En sa casa no hi havien arrels festeres encara que el seu pare va ser Suavo un temps, però prompte es va despuntar Veí i amic de José Miguel Vañó Colomer (el Moreno) jugaven de xicotets al carrer i de més majorets es van integrar en l'equip de futbol de Bocairent. Un dia, el seu amic, que era mosqueter, el va convidar en un Panellet a anar a sopar al maset i li va agradar tant l'ambient i la festa que hi havia en la filà que en les següents Festes va decidir apuntar-se.

L'any 1972 i avalat per Antonio Vañó Mora, company de faena del seu pare, es fa membre de la Filà de Mosqueters, tenia 18 anys, edat en què havia d'apuntar-se si no era fill d'un mosqueter.

Ha format part de la Junta de la Filà de 1983 fins 1988 com a vocal.

Durant molts anys ell i la seua quadrilla han fet l'acte de l'Acapte, han passat moltes juntes des d'aquell temps però ells eren sempre els que eixien pels carrers a recollir els donatius de la gent, una tasca molt d'agrair. Ara que aquesta quadrilla ja s'ha fet major, la tasca ha passat a la filla i les seues amigues.

L'any 1999 va ocupar el càrrec de Capità de la Filà. I ha sigut portador de la Relíquia l'any 2012.

Luis, fester compromés amb la Festa, fester de maset, i amb la seua quadrilla, no falta a cap Panellet. Amb el pas del temps, Luis ha anat inculcant la passió per la festa als seus, en especial a la seua filla que també és Mosquetera.

La teua família i en especial la Filà de Mosqueters volem felicitar-te per aquestos 50 anys de fester. Enhorabona, Luis!!!

Pascual Sánchez Vañó

Pascual naix a Bocairent el 6 de març de 1967, els seus pares no eren festers encara que el seu iaio matern sí ho era, però d'altra filà.

De menut ja li agradava la Filà de Mosqueters i de la mà del seu oncle "Juanet", ell ja ho era, anava al maset i en l'any 1972 amb 5 anyets, Juan Vañó Castelló, el seu oncle, l'avalava per poder ser membre de la Filà.

A la filà fa colla amb Agustí (el terri), Ximo, Juan Ricardo, que és coneixien de l'escola, i poc a poc va afegint-se més gent... Pepe, Pedro, el Jaquero, Nájara, Oviedo... fins fer una quadrilla prou nombrosa i prou participativa en la filà. El dia de l'Entrada si eixen en tratge especial, sempre és el que es van fer a posta de mosqueter per a ells.

Ha col·laborat en dues juntes, del 1989 al 1991 com a representant en l'Associació i del 2000 al 2004 com a vocal. També ha ajudat en la cuina a preparar les paelles al costat del seu oncle. Fou membre del grup que feia la "ratlla de la misèria" i tots els diumenges per la vesprada anava al maset a fer la xarradeta i jugar al "burro".

Per a ell el dia de "Moros i Cristians" i sobre tot, el contrabando, és el que més li agrada, gaudix amb la disparà, i el dia de "Sant Crist" ha tret varies vegades la "canya" de la Filà. L'any 2012 va tindre el privilegi de traure la "Relíquia" del patró Sant Blai.

Pascual "Candela", tota la teua família i la Filà dels Mosqueters volem donar-te l'enhorabona per estos 50 anys de fester i esperem gaudir de la teua companyia molts més. Felicitats "Candela".

Blas Ferre Porta

Naix a Bocairent el 23 de desembre de 1947 al si d'una família mosquetera, el seu pare ja ho era. Es va posar el seu primer tratge de mosqueter als 3 anys, deixat pels "Fondes".

Els seus records de xicotet són jugar en l'Ereta de Peña, on estava el primer maset, i més tard en 13-14-15 anys dinant prop del maset, davant de casa "el Mansenc".

D'aquells anys recorda fer la prova de pendre en got de vi i beure d'un porró que havien d'agafar amb dues mans. Una d'ixes proves era indispensable per poder-te apuntar a la filà.

Als 16 anys aproximadament va eixir per primera vegada en l'esquadra oficial, portaven el mosquet de ferro, Manolo Ferre Ferre (Campana) i ell eren els més jòvens.

Aquells anys animat pel seu pare que li deixava el tratge i ell no eixia, va anar acompanyant als Capitans en les disparades. Al voltant dels 16 anys el van deixar disparar prop del Castell, al baixar del Sant Crist, se li va esmunyir el mosquet i el tró va ser darrere i al seu costat; després baixant de l'església, a la barrera, va disparar altra vegada, en este cas, va eixir bé, però es va assabentar de que no li agradava i no va disparar mai més.

Als 17 anys se'n va anar a estudiar a Barcelona, d'allí a la "mili", després a Madrid, i l'any 1973 arriba a Ontinyent com a professor d'educació física, després passa per instituts d'Albaida, Xàtiva i Guadalajara. Sempre que ha pogut ha participat en les Festes.

L'any 1972 s'apunta a la Filà, avalat per Blas Ferre Monllor (el seu pare), sap que el proper any podrà pagar-se la Festa. L'any 2003 és portador de la Relíquia, i en el 2006 té l'honor de fer de mantenidor en l'acte de l'Homenatge als capitans i festers de 50 i 75 anys de Festa, any en què son pare feia 75 anys de mosqueter.

Amics de barri, també mosqueters, Manolo Ferre i Paco Pascual Garrido. De l'escola, Remigio Ferre Soler, company de batxiller Blai Ferre Puerto, i veí i quasi família Juan Vañó Castelló.

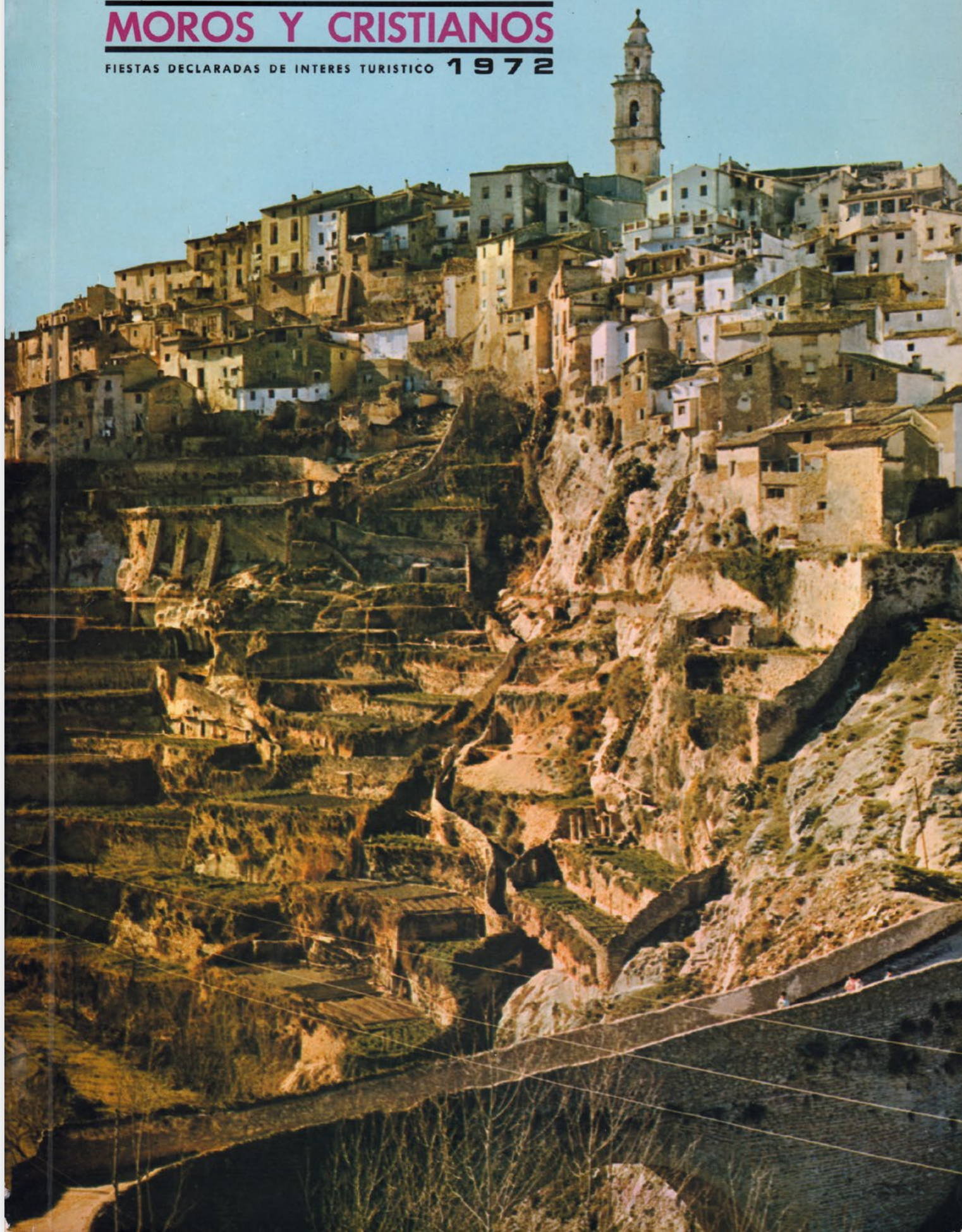
Ara amb Conejero, Perigüell, "el Tremendo", Miguel (el de Santa Bàrbara), "Menta", Cepri, Sanchis, "Fonda", "Casporra"... has fet una bona colla, i amb tots ells gaudixes les Festes sempre que pots.

La Filà de Mosqueters et dona l'enhorabona per estos 50 anys de fester i desitja gaudir de la teua companyia molts anys més.

BOCAIRENTE

MOROS Y CRISTIANOS

FIESTAS DECLARADAS DE INTERES TURISTICO 1972

Capitanies 1972

FILÀ D'ESPANYOLETOS
Mª Carmen Sanz Silvestre

FILÀ DE GRANADERS
José Cantó Calatayud

FILÀ DE CONTRABANDISTES
Mª Ángeles Palao Beneyto

FILÀ TERÇ DE SUAVOS
Juan López Coello

FILÀ D'ESTUDIANTS
Juan Molina Puerto

FILÀ DE MOROS VELLS
Juan Gisbert Molina

FILÀ DE MARROCS
Joaquin Ferre Micó

FILÀ DE MOROS MARINS
Maru Belda Satorres

FILÀ DE MOSQUETERS
Francisco Ferre Sempere

1972... Ara fa 50 anys

Any rere any, aquest programa-revista publicat cap al mes de gener, fa memòria dels fets més significatius que marcaren el noticiari local de fa 50 anys. L'any 1972 fou testimoni d'uns quants fets significatius, alguns dels quals han deixat una petjada pròpia que ens acompanya fins a dia de hui. Per tal d'organitzar millor aquestes efemèrides, les organitzarem per àmbits.

A aquest mateix espai, fa un any remarcava una notícia referent a l'**urbanisme** local: l'Avinguda d'Espanya, o més coneguda pels veïns i veïnes del poble com "Ronda sud", fou la culminació d'un dels projectes urbanístics més importants del moment. A més a més, el 10 d'abril s'inaugurava l'actual mercat municipal.

Doncs bé, ja al 1972, i concretament a les 11 hores del matí del dia 2 de febrer, arribava a Bocairent el Governador Civil don Antonio Rueda y Sánchez-Malo, amb la finalitat de portar a terme oficialment diverses inauguracions dins del casc urbà. A més a més, la data d'arribada del governador no fou fortuïta, ja que així aprofità per gaudir de l'Entrada de Moros i Cristians, celebrada la vesprada del mateix dia de la visita.

La nombrosa comitiva d'autoritats vinguda des de València estava formada per diferents membres, dels quals sols figurava el nom d'una dona: Amparo Quintero de Rueda. Aquesta va ser rebuda per la capitana d'una de les filaes amb un ram de flors.

Una vegada finalitzat l'acte protocol·lari de benvinguda, la comitiva es va dirigir al Mercat Municipal per a dur a terme la inauguració oficial. Cal recordar que en realitat aquest espai s'havia obert un any abans. A continuació, les autoritats es van dirigir al carrer Abadia per tal d'inaugurar la pavimentació d'aquest carrer i d'altres nou, obra per a la que s'havien destinat sis milions de pessetes. Per a finalitzar l'acte, el senyor governador i els seus acompanyants van fer acte de presència a la Plaça de l'Ajuntament per a contemplar l'acte de la desfilada de presentació de bandes de música.

La sessió del ple municipal del mes de setembre va aprovar de manera definitiva la subhasta, celebrada el dia 4 del mateix mes, de les obres de la ronda sud,

que foren adjudicades a don Salvador Vila Arcos, natural d'Alginet, per la quantitat de 3.582.000 pessetes. Cal recordar que el pressupost total del projecte fou de 3.634.181 pessetes, de les quals aproximadament 2.300.000 es destinaren a obres de pavimentació.

Altra fita a recordar és la inauguració del parc infantil del carrer Pio XII. El dia 28 de maig de 1972, i coincidint amb les comunions, fou inaugurat aquest nou recinte municipal. La crònica de l'època, que ens diu que aquell any van prendre la comunió 128 xiquets, remarca que el parc "quedó instalado en los terrenos de la antigua alameda, gracias a la gestión y promoción de la Asociación de Cabezas de Familia, a las que correspondió el Ayuntamiento con las aportaciones necesarias".

Potser tots aquests esdeveniments de renovació urbana feren que, al mes de maig, Bocairent fora guardonat amb el tercer premi del "*Concurso de embellecimiento de calles, travesías y accesos a pueblos de la provincia*", que cada any organitzava la Diputació Provincial. Aquest premi significà la dotació de 50.000 pessetes per al consistori local.

El Governador Civil no va ser l'única personalitat que va visitar Bocairent al 1972. El Delegat Provincial d'Educació Física i Esports, don Eugenio Martí, va fer acte de presència al poble per dur a terme la inauguració oficial del Club de Tennis. Per tant, **l'esport** mu-

nicipal tornà a estar d'enhorabona el 26 d'agost de 1972. El Delegat fou rebut al mateix Club per l'alcalde municipal, Vicente Colomer; pel president de la nova entitat esportiva, Vicente Silvestre Cerdà i pels germans Vaño, promotors també de la mateixa. A les 17'30 h. va tenir lloc la benedicció de la pista del Club de Tennis, a la qual no sols assistiren les autoritats ja citades, sinó també la Clavariessa Major i Infantil. Per finalitzar l'acte, el Delegat va entregar un xec de 25.000 pessetes a la Junta Directiva del Club, ja que totes les instal·lacions havien sigut patrocinades íntegrament pels socis del Club. La jornada va acabar amb dos partits d'exhibició (individual i dobles) entre Serrano, Boira, Amorós i Silla, tots jugadors del Club de Tennis Valencia.

En quant a l'**àmbit cultural**, remarcarem distints esdeveniments. Al mes de març, l'agrupació teatral Minerva aconseguia el segon premi al II Concurs d'Experiències teatrals, patrocinat per la Delegació Provincial de Joventuts.

Per segon any consecutiu, l'Ajuntament, amb la col·laboració de la Caixa d'Estalvis i el Gremi de Fabricants local, convocava beques per a joves pintors. Aquesta segona promoció la formaren Gonzalo Velasco Vieiro (procedents de l'Escola de Belles Arts de San Fernando de Madrid), Cristina Pastor Cubillo i Ramón Gil Alcaide (procedents de l'Escola de Belles Arts de San Carles de València). Una vegada finalitzat el període d'estudi, es va procedir a la celebració de la mostra de pintura. El resultat va ser el següent: medalla d'or per a Gonzalo Velasco per l'obra "*Panoràmica des de la font d'En Ferrís*"; medalla de plata per a Ramón Gil per l'obra "*Vista des del calvari*"; i menció honorífica a Cristina Pastor per l'obra "*Pont del Sant Crist*".

La segona exposició celebrada a Bocairent al 1972 vingué signada per la ceramista Teresa Jassá Casé. Aquesta fou ben aclamada per la recent participació en l'exposició de Barcelona en homenatge a Goya.

La fama també li vingué per haver sigut premi nacional d'artesanía al 1967. La crònica de l'època remarca que des del primer dia de la mostra, totes les obres havien sigut venudes.

Per acabar amb les efemèrides locals, és necessari parlar d'importants **esdeveniments religiosos**. Al 1972 va haver un canvi de rector. El dia 3 de setembre celebrava l'última missa don José Castillo Peiró, ja que havia sigut nomenat clavari-director substituït del Col·legi Imperial de Xiquets Orfes de Sant Vicent Ferrer, a València. Aquest esdeveniment coincidia amb la celebració del panellet dels Moros Vells, pel que al finalitzar la missa, la Junta de Festes li va oferir el nomenament de Fester d'Honor. Entre les tasques

d'actualització de la festa que realitzà don José Castillo, cal destacar l'adequació del novenari als temps de l'època, la consecució de l'acta notarial de la cessió del guió de Sorolla o la decisió d'estampar els Goigs a Sant Blai als caputxons dels ciris de les nits de novenari. Just una setmana després, Arturo Llin Cháfer fou l'encarregat de cobrir la vacant rectoral. Aquest fou rebut a la Plaça dels Màrtirs per la corporació municipal al complet i per veïns i veïnes de les poblacions properes. El nomenament del nou rector va ser llegit per don Manuel Soler, rector de Banyeres.

El diumenge 22 d'octubre l'alcalde i el rector, Vicente Colomer i Arturo Llin respectivament, es dirigiren a Alcoi. El motiu de la visita fou l'assistència a la celebració dels 50 anys de sacerdoci del veí de Bocairent Mossen Valero, Carbonell Vañó.

La representació de Bocairent li va oferir a aquest un pergami, obra de l'artista local Blas Silvestre.

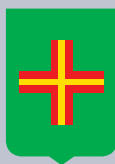
Per tancar amb els esdeveniments religiosos, cal remarcar la presència de Bocairent al VIII Congrés Eucarístic Nacional, celebrat a València. La Secretaria General del Congrés sol·licità a Bocairent l'aportació del calze de Sant Joan de Ribera. Com a curiositat, a la portada del fullet informatiu per a l'acte d'ordenació sacerdotal del Congrés apareixia l'obra aportada per la parròquia de Bocairent. També fou sol·licitat el Llibre de la Minerva (confraria eucarística fundada en 1579), que també va ser exposat al públic amb motiu de la celebració del Congrés.

Un any més, comprovem que el poble de Bocairent tingué una important activitat. Com ja remarcava a una ocasió anterior, queda patent la importància de revisar el nostre passat, ja que sols així podem conèixer molt millor el nostre present. **No deixem mai d'escriure el nostre present perquè sols així li donarem vida a la Història; sols així construirem un futur millor.**

Joan Castelló Cantó

Record i Homenatge

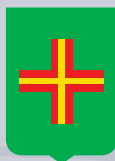

Reme Gómez Tormo

Un 27 de març, allà pel 1965, naixia Reme Gómez Tormo, incansable festera que no sols vivia la festa, feia als altres viure-la a través d'ella. Un 21 d'agost de 2021, després de donar 56 anys d'alegries i de viure moltes dianes, ens deixava.

Primer de granadera, seguint la tradició familiar que la va portar inclús a ser alferes d'aquella comparsa, i després d'espanyoleta, on va viure un dels moments més feliços de la seua vida, pujada damunt d'una àguila que obria les ales com a capitana el 2012, Reme ha estat i estarà al centre de la festa.

“Tu seràs la paraula viva, la paraula viva i amarga”, Reme; tu seràs sempre al centre de la festa, al centre del maset i al centre d'un cor que a tots ens has trencat al marxar, lliure, cap a una festa eterna.

Juan José Casa Vicedo

Nascut a l'agost de 1945, Juanjo ja estava apuntat als Espanyoletos des del febrer anterior, i ostentà el càrrec de capità amb menys de dos anys. Així s'entén que, als 5 anys, quan en catequesi li preguntaren si era cristià responguera que ell era espanyoleto.

Com a primogènit d'una família de gran tradició festera, s'ha esforçat durant tota la seua vida a transmetre, promoure i consolidar l'esperit de la festa entre els seus. Amb la seua dona, de qui s'enamorà en plenes festes, va inculcar els valors festers als seus fills, que fins i tot van arribar a ser capitans. I, arran de la mort de son pare, esdevingué el patriarca d'una gran família espanyoleta que no s'ha perdut mai les festes ni ha deixat mai de reunir-se al voltant d'una taula el dia de Sant Blai, per després entonar l'himne dirigit per ell.

I és que, tot i no haver viscut mai a Bocairent, sempre s'ha sentit molt lligat a la terra dels seus avantpassats, on ha participat activament i durant tot l'any en la vida del poble així com en les activitats vinculades a les festes. Cal destacar que, va formar part de la comitiva que va traure per primera vegada la Relíquia de Sant Blai, en la processó de l'any 1986.

Diuen que un no és d'on naix sinó d'on decideix descansar, i ell va decidir quedar-se per sempre a la Serra de Mariola, mirant entre els pins el poble, amb el Sant Crist coronant i amb el ressò de les bandes de música i les campanes. Vítol al Patró Sant Blai !!

Pedro Doménech Asensio

El 14 de juliol de 1936 va nèixer a Bocairent. Ell sempre deia que havia sigut dels últims xiquets en ser batejats abans que tancaren l'església degut a la guerra civil. L'any 1950, als 14 anys, quan es va posar a treballar, es va apuntar a la Filà d'Espanyoletos, encara que abans ja participava de la Festa acompanyant a son pare, que també era component de la filà.

Participava de les Festes de moltes maneres, tant als actes oficials, com organitzant perquè tot estiguera preparat per a la festa. Li agradava eixir en l'Esquadra Oficial el dia de l'Entrada i anar a les Diances. Els dies abans de les Festes, anava al maset a preparar el dormitori dels músics, i a muntar el Guió, perquè estiguera a punt per a la processó. Va ser president de la filà (1983 - 1986), Capità (1983), "l'home de la ratlla" i portador de la Relíquia (1996).

A casa, també s'encarregava de que tot estiguera a punt per al dia de l'Entrada: les botes, els cinturons, els barrets i els arcabussos, excepte dels tratges, que s'encarregava la dona (Lola). Encara que es va fer major i ja no podia participar activament de la Festa no es va voler deslligar mai, sempre que podia eixia a vore l'Entrada i la Diana de Sant Blai. S'emocionava al pas de la Filà d'Espanyoletos, recordant amb els nêts anècdotes viscudes al llarg dels anys.

Malauradament, el 10 de gener de 2021, dies abans del Ciri dels Espanyoletos, ens va deixar, encara que el seu record viurà sempre en els que l'han conegut.

Juan Manuel Navarro Castelló

El dia 25 de febrer de 2021 ens deixava Juan Manuel Navarro Castelló, als 62 anys d'edat, després d'una ràpida malaltia.

Des de ben jove, va estar vinculat a la Filà dels Espanyoletos de la mà del seu iaio Juan Bautista Castelló que, entre d'altres comesos, era qui rebia l'encàrrec, per part de la junta de festes, de fer els "globos".

En nèixer, son iaio el va apuntar i la seua gran il·lusió era que el seu nét fora Capità, i així ho va ser al 1966, amb tan sols huit anys d'edat.

Va resultar molt cridaner vore un xiquet de huit anys fent l'ambaixada, cosa que va meravellar tothom i que va fer que Juan Manuel estiguera sempre molt orgullós.

Passat el temps i tenint alguns amics en la Filà de Granaders, es va apuntar a la mateixa el 2007, procurant no fallar mai malgrat viure fora i, sentint-se molt orgullós de poder traure Sant Blai en la processó.

Una de les activitats de les que procurava encarregar-se juntament al seu amic Ambrosio, era acostar-se molt de matí al santuari el dia del Sant Crist, de manera que quan arribaven els festers estiguera tot preparat.

Per pocs dies no va poder conèixer la seua primera néta però, de ben segur que des del cel estarà veient-la, gojant de la companyia de Sant Blai.

Inma Pastor Pérez

El passat 22 d'abril ens colpia la notícia de la mort de la nostra estimada i ara enyorada Inma. En una vesprada lletja i plujosa ens deixava una festera pels quatre costats deixant-nos orfes d'una extraordinària persona i una amant apassionada dels Moros i Cristians.

Els qui vam tindre la sort de conèixer-la sabem que Inma era una dona plena de vitalitat i força, sense mitges tintes i així és com va gaudir de la vida en tots els seus aspectes. Nascuda al si d'una família suava, va començar a viure plenament la festa de la mà de son pare Tòfol. Anys més tard, i arran de conèixer a Juanma, qui seria el seu marit i company inseparable, va conèixer la festa des de dins al caliu de la filà dels Mosqueters, on fins i tot va tindre l'orgull de participar i gojar de la capitania de la seua filla Alicia.

El 1999 va donar el pas d'apuntar-se a la filà dels Moros Vells animada per la seua germana Magda amb qui cada any desfilava el dia de l'Entrada junt amb tota la seua colla. Però Inma no podia ser una mora vella de número i de seguida es va involucrar de ple en el dia a dia de la filà. No va dubtar quan des de la Junta li van proposar ser part de la mateixa i així fou com va acceptar ser la representant de la filà a l'Associació de Festes de Moros i Cristians entre els anys 2002 a 2005. Tampoc necessitava massa excuses per acudir al maset ja que no li importava anar les nits de Panellet a soles perquè sempre trobava amb qui ajuntar-se i fer comboi.

Però Inma era molt seua i tenia uns codis personals tan marcats que la feien especial. Malgrat ser mora vella, el dia de Sant Blai s'emocionava tots els anys amb el pas del "Piquete" i mai va renunciar a vestir-se de "paisà" per acompanyar la imatge del nostre patró a la processó amb els Mosqueters junt al seu home i els seus fills així com, any rere any, tampoc faltava al dinar de la "borreta".

Amb l'òbit d'Imna la vida ens ha arrabassat una gran festera però sobretot una gran persona. De segur que quan esta maleïda pandèmia acabe el Vítol més fort que ressonarà a la Plaça, a l'entrada de Sant Blai, serà el teu des de la muntanya més alta del cel. T'estimem, Inma.

Joaquín Blasco Silvestre

El dia 5 de febrer, rodejat dels seus i després de la missa del Sant Crist, ens deixava Ximo.

Dia trist per a les bocairentines i els bocairentins que no pogueren pujar a l'ermita a celebrar la festa amb un bon esmorzar i presenciant l'emotiva "Despulla del moro"; però especialment trist per als que l'estimàvem, ja que Ximo no podria celebrar mai més un dels actes que no es perdia.

Segons consta als arxius de la filà, era membre dels Moros Vells des del 6 de febrer de 1960; així doncs va marxar un dia abans d'acomplir 61 anys de fester.

L'any 2018 va tindre el privilegi de ser portador, junt a alguns dels seus amics, de la Relíquia de Sant Blai.

Com a gran amant de la natura i de l'esport que ell era, esperem que pugui estar gaudint, ara i per sempre, de tots aquells racons de la Mariola que tant estimava. I que des d'allí ens cuide i recorde.

Eduardo Gisbert Doménech

Quan ja faltava ben poc per la celebració dels 75 anys de fester i marroc d'Eduardo Gisbert Doménech, el 28 d'octubre de 2020 ens colpejava la trista notícia de la seua mort. Eduardo Gisbert Doménech "Oliveta", va nèixer un vint-i-u de setembre de l'any 1928. Amb molt d'orgull, sempre va fer gala de la seua condició de nét, fill, germà, pare i tio de Marroc. Malgrat d'haver-se quedat orfe de pare als huit anys, l'encís, la màgia i la il·lusió pels Marrocs sempre el van envoltar i van conduir la seua vida.

Al llarg de la seua trajectòria festera, ha estat un veritable activista de la festa. Excepte president de la filà, ha interpretat tots els papers al teatre de la nostra festa. Encara que en el que més a gust s'hi ha trobat ha sigut el de cap d'esquadra, mostrant i manifestant sempre el seu respecte i admiració per la gent que ix de sa casa per a compartir el cerimonial de la desfilada.

Sempre va veure amb bons ulls i va fer costat a tot canvi que engrandira i donara esplendor a la festa.

En moltes desfilades al llarg de l'any fester podem veure l'empremta que ha deixat en observar algun sabre a la mà d'algun cap d'esquadra. Molts han sigut els sabres que de manera artesanal va realitzar Eduardo.

Com que el que no està escrit s'oblida, any rere any va anar redactant la seua particular crònica festera amb dades, anècdotes i fets ocorreguts, aquests queden per al record.

Encapçalava els primers llocs a la llista de la filà de Marrocs, juntament amb Joaquín Molina Vañó "Panxa" i Vicente Vañó Vañó "Borja", amb els que haguera celebrat els seus 75 anys de fester i de Marrocs.

Eduardo moltes gràcies per tota l'estima, treball i entrega a la teua estimada Filà de Marrocs. De segur que ben prop de Sant Blai, seguiràs donant-nos l'espenta necessària per seguir fent festa i fent filà com a tu t'agradava. Descansa en pau, Eduardo.

José Antonio Ferre Martínez

A les acaballes de l'any 2020, el 10 de desembre, les campanes de l'Església de l'Assumpció tocaven a mort. Prompte es confirmava la trista notícia, ens acabava de deixar un membre de la nostra filà: José Antonio Ferre Martínez -Ferva-. Se n'anava als 80 anys, sense cap dubte un marroc compromès amb la seua filà.

Durant la seua trajectòria festera que va iniciar l'any 1983 quan va decidir apuntar-se a la Filà de Marrocs -on tenia molts amics amb els que va compartir quadrilla, vivències i anècdotes festeres- i a la qual havia estat vinculada, de menuda i jove, la seua dona i també el seu sogre -la família "els Eusebios"-.

Va ocupar el càrrec de Cronista de la Filà durant distintes juntes directives dels Marrocs, sent el primer cronista que ha tingut la nostra filà i també l'artífex de la major part de l'actual arxiu dels Marrocs: tant l'arxiu gràfic i fotogràfic, com l'arxiu documental. Ha estat també la persona que més ha investigat i ha escrit sobre la història, les anècdotes i les vivències de la Filà de Marrocs, publicant cada any els articles de col·laboració dels Marrocs al Programa de Festes de Sant Blai.

A més a més, va estar protagonista clau en l'inici de les publicacions literàries i històriques que ha estat editant la Filà dels Marrocs, tant el llibret de la història de la filà, com també les diverses publicacions editades, com el llibret "Les Cançons dels Marrocs" editat l'any 2005 i, com la sèrie de llibrets "Els Marrocs: Memòria Gràfica d'una Filà", que es va iniciar l'any 2006 a iniciativa de José Antonio i que amb el pas dels anys ha permès compilar i digitalitzar una bona part de l'arxiu gràfic i per tant de la memòria de la Filà de Marrocs.

Amic de tots, sempre va estar compromès amb les distintes juntes que el van buscar i també amb la seua quadrilla i amb la resta de la filà. La seua mort sense cap dubte ha deixat al maset i a la filà un buit irreemplaçable, però el seu treball i la seua estima per la Filà de Marrocs, perdura a la nostra filà i sobretot a l'arxiu que ell amb tanta passió i dedicació va organitzar i va fer créixer ja fa molts anys -hui segueix creixent i totes i tots el podem gaudir-.

De segur que des del cel, prop de Sant Blai, seguirà vetlant per la nostra filà, per la seua estimada Filà de Marrocs, i veurà amb orgull, com la seua trajectòria a la filà perdura amb tot el llegat que ens ha deixat. Fins sempre José Antonio -"Pepe Toni", "Ferva". Gràcies per tot. Gràcies per tant.

Alejandro Alcaraz Borrell

A l'any 2002 vas entrar a formar part de la filà de Moros Marins. Recordem que et vas apuntar amb molta il·lusió perquè tenies allí a la gran majoria dels teus amics de sempre. Vivies a Ontinyent, però per a tu, el teu poble i la teua filà eren part important a la teua vida. Per això, sempre que podies no dubtaves a pujar al maset a sopar amb la teua quadrilla els dies de panellet.

Sempre et recordarem en el maset, sobretot el dia de Moros i Cristians, en la disparà i el dinar, o el dia de la Publicació que eren dels dies que més t'agradaven. La teua feina de vegades no et deixava vindre a tot, però sempre que podies ací estaves disfrutant al màxim i fent-nos passar un bon ratet.

En la filà vas ser elegit membre de la junta perquè tothom confiava amb la teua bona voluntat i saber fer. Vas haver de renunciar perquè deies que la teua disponibilitat de temps era reduïda i no compliries com cal; el teu caràcter responsable i compromès no et deixava fer les coses a mitges.

Cada vegada que anem al maset serà difícil no tindre't present, serà molt diferent per a nosaltres. Quan ens deies que muntaves a sopar, sabíem que teníem la festa assegurada perquè eres d'aixes persones amb la capacitat de traure un somriure a tot aquell que t'envolta.

Sempre que passem desfilant per baix de l'arc de la plaça, mirarem al cel i et recordarem.

Navega lluny amic.

Salvador Puerto Cantó

Salvador se unió a la Filà de Moros Marins desde su nacimiento, en 1953, siguiendo la tradición festera familiar, la cual también trascendió a su hijo e hijas. En el año 1980 y en el 1992 fue capitán, su compromiso con la Filà de Moros Marins siempre fue ejemplar, colaboró durante muchos años en la realización de las paellas junto a su cuadrilla y su mejor amigo Salvador Vidal y abasteció de leña a la comparsa. Así pues, en el año 2000 los Moros Marinos le hicieron entrega de un cuadro como reconocimiento a su labor en la Filà. Además, en el año 2004 se le hizo homenaje por sus 50 años de vida festera, una larga trayectoria donde junto a su cuadrilla lucieron diferentes trajes especiales en todas las entradas de Moros y Cristianos. Salvador Puerto falleció a sus 67 años, con una vida plena festera, siendo el número uno en el listado de componentes de la Filà.

Que tu esfuerzo y dedicación sean ejemplo de las generaciones venideras. Gracias Salvador.

Juan Verdú Gisbert

Juan naix el 21 de juny de 1934, la seua família no tenia tradició festera encara que el seu germà Vicent va ser Mosqueter de 1940 a 1948.

De xicotet i amb companyia del seu amic Pedro Bernat (Bacete) eixia el dia de l'Entrada en la cua del cop d'hòmens amb el mosquet que li deixava el seu germà, que pesava més que ell. Ja de menut tenia sentiment de mosqueter.

De l'escola va passar al seminari a on va fer colla amb Juan Silvestre (Benita) i Ximo Beneyto (Gepa) que llavors també estaven de seminaristes. Entre ells van fer molt bona relació.

Quan Juan va acabar del seminari i va ser ordenat capellà el van destinar a Quart de Poblet, però ell, per Festes i sempre que podia estava a Bocarent i com que els seus amics eren mosqueters doncs ell anava al maset i participava de la Festa, fins l'any 1995 que es va apuntar avalat pel seu amic Victorino Peidro.

Podria dir-se que Verdú ha sigut el capellà "oficial" de la filà, no havia Panellet o Ciri, que no oficiara i per descomptat la missa del dia de Moros i Cristians. Estiguera bé o delicat (com ha estat alguns anys) alguns mosqueters anaven a per ell i el duïen a l'església corresponent.

La majoria de mosqueters no recordem vore a Juan vestit amb el tratge de la filà però el seu nebot Vicent recorda dur-lo de mosqueter a casa de Pedro (Bacete) el dia de l'Entrada per a que isquera a desfilat amb la seua quadrilla.

Verdú ens deixava el 14 de setembre de 2021, un any difícil per a tots degut a la "pandèmia" que estem patint però de segur que el recordarem en qualsevol acte religiós de la filà.

La filà vol donar-te les gràcies per tots aquests anys compartint les Festes amb els Mosqueters i des d'allà, en "la casa del Pare", de segur que quan es facen Festes t'abocaràs a vore els Mosqueters.

Descansa en pau.

Col·laboracions de les Filaes

Filà d'Espanyoletos

Any de fundació: 1903

Número de components: 218 (inclosos els menors de 18 anys)

Maset: any d'inauguració 1989 - carrer Baixada Sant Crist, s/n

PRESIDÈNCIA

VICEPRESIDÈNCIA

SECRETARIA

VICESECRETARIA

TRESORERIA

VICETRESORERIA

VOCALS JUNTA DE FESTES

VOCALS

DOCUMENTALISTA

BANDA DE MÚSICA

Mª Purificación Sanchis Sala

Miguel Vañó García

Mª Araceli Doménech Vañó

Mª Carmen Blasco Vañó

Damián Beneyto Micó

Xaro Ferre Puerto

Raquel Sanz Molina

Hugo Beneyto Belda

Ana M^a del Pilar Castelló Vicedo

Antonio Vañó Beneyto

Sonia Camarasa Olivares

Llúcia Belda Marset

José Miguel Pastor Jornet

Vicent Cerdá Perigüell

Rafa Molina Sempere

Unió Musical Benicadell de Castelló de Rugat

El Guió visita Madrid

El guió de Sant Blai, que firma el pintor valencià Joaquim Sorolla, en 1902, va celebrar l'any 2003 els seus cent anys d'existència com a tal. Aquest sempre ha anat lligat a la història de la nostra filà. L'actual Guió de Sant Blai va ser aportat per en Gabriel Aynat Belda (un dels fundadors) l'any 1903.

Aquest senyor va fer front a les despeses d'aquesta joia encarregada a l'artista valencià Joaquim Sorolla. El Sr. Aynat va ser el primer portador del Guió en la processó de 1903. Des de la seua aparició, el Guió només va ser absent a la processó els anys 1937, 1938 i 1939 a causa de la Guerra Civil.

El guio en la processó del dia de Sant Blai, és portat pel capità major, el seu ambaixador i l'alferes; aquests càrrecs corresponen als Espanyoletos com a substituïts i hereus de l'antiga filà "Antigua Española".

A banda del dia de Sant Blai, el guio recorre els carrers de Bocairent el dia de la processó del corpus, acompanyat del capità i l'alferes de la filà, així com d'uns quants membres de la mateixa. Aquest sols és portat per la filà d'Espanyoletos, els quals ostenten aquest privilegi. Els espanyoletos som els encarregats de muntar-lo i desmuntar-lo en l'església per deixar-lo enllestit per a la processó.

El Sr. Gabriel Aynat, es va valdre de la seua amistat personal amb l'insigne pintor valencià Sr. Joaquim Sorolla perquè pintara la figura de Sant Blai, a la qual cosa es va negar rotundament, ja que ell justificava que no era pintor de sants. Finalment atesa l'amistat personal que els unia, va acceptar. Finalitzada Sorolla no va voler signar l'obra, però a instància del Sr. Gabriel Aynat va estampar la seua rúbrica que pot veure's i llegir-se perfectament, amb els seus dos cognoms «J. Sorolla y Bastida».

El passat 7 de juny ens comunicaven que el guio de Sant Blai viatjaria a Madrid per formar part d'una exposició temporal al Museu Sorolla anomenada "Tormento y devoción". Aquesta se centra en els primers anys del pintor que es van desenvolupar entre València, Roma, París, Assís i Madrid.

DOCUMENTO ACREDITATIVO DEL TRANSPORTE (Carta de Porte. Ley 15/2009 Contrato de Transporte)	
CARTA DE PORTE	
CLIENTE / CARGADOR: Nombre: MINISTERIO DE CULTURA Y DEPORTES SUBDIRECCION GENERAL DE MUSEOS ESTATALES IGLESIA PARROQUIAL DE BOCAIRENT Carrer de L'Abadia, 31 46880 Bocairent (Valencia) Atl: Vicent Femenia - Tfno.: 690 230 486 Policia local : 616 511 319	DESTINATARIO: MUSEO SOROLLA Paseo General Martinez Campos, 37 28010 Madrid Atl: Luis Alberto Pérez Velarde - Tfno.: 91 275 3403
OPERADOR DE TRANSPORTE: Nombre: MAPA LOGISTICA, S.A. Dirección: Ramón y Cajal, 1 Localidad: MADRID NIF: A28587699 Conductor: Daniel Valera Nuñez - Diego Valera Vehículo: Mercedes-Benz Sprinter Matricula: 2388-FNC	OPERADOR DE TRANSPORTE SUCESIVO: Nombre: Dirección: Localidad: NIF: Conductor:
Fecha de Carga: 30 de Junio de 2021 Hora de Carga: 14:00	Fecha de Descarga: 1 de Julio de 2021 Hora de Descarga: 19:00
MERCAANCIA: Obras de Arte. Exposición "Sorolla. Tormento y devoción". "San Blas" - O/L - 1902	
El Transportista: Mapa Logística, S.A. C.I.F. A-23587699 C/Ramón y Cajal, 1 28001 Madrid, España Tel: 91 275 3403 Fax: 91 690 23 37	El Cargador: El Expedidor: El Destinatario:

El 30 de Juny, es va procedir a transportar, de manera molt delicada i amb unes estructures especials, el guió, el qual romandrà a Madrid del 12 de juliol fins al 22 de gener, data en la qual el tornarem a tindre a la nostra parròquia per a l'inici de les festes de Moros i Cristians. Aquest va eixir cap a la seua destinació acompanyat del volteig del Blai.

Al llarg d'aquests mesos ha rebut la visita d'alguns membres de la nostra filà que amb orgull ens enviaven aquestes fotografies.

És un orgull per a la nostra filà tindre el privilegi de poder dur aquesta meravellosa obra que amb molta satisfacció portem pels carrers de Bocairent.

VÍTOL AL PATRÓ SANT BLAI!

La junta.

A group of 14 people, including men and women of various ages, are posing for a group photo on a wide, curved stone terrace. They are dressed in casual to semi-formal attire, such as jackets, sweaters, and blouses. Behind them is a massive, light-colored stone wall with a rough, textured surface. To the right, a portion of a stone building is visible, featuring dark rectangular windows and a section covered in green ivy. The scene is set outdoors, likely in a historic or scenic location.

Maset: any d'inauguració 1985 - carrer Baixada Sant Crist, s/n

Crònica del 2021

L'any 2021 ha estat un any d'espera i resignació. Aquest any no hem pogut celebrar les festes com ha vingut sent habitual, degut a les restriccions sanitàries per la pandèmia. No obstant, la junta ha mantés encesa la flama de la filà a l'espera de poder tornar a obrir les portes del maset i retrobar-nos de nou.

Al llarg de l'any, els encarregats de la loteria han continuat realitzant la seua tasca mensual que ens ha permés obtindre eixos ingressos tan necessaris per al manteniment del maset. Cal agrair a les persones (granaderes i no granaderes) que col·laboren amb nosaltres a través de la loteria.

Als mesos de gener i febrer, diversos membres de la junta van representar a la filà en els actes que han pogut dur-se a terme: la presentació del cartell i els actes religiosos. Cal destacar la **celebració del Ciri**, el diumenge 24 de gener. El res del novenari i la celebració de la missa van resultar especialment emotius a causa de la situació sanitària en què es trobava el poble aquells dies, amb un elevat número de contagis de la covid-19. La celebració religiosa es va retransmetre a través de la televisió local i va permetre així, la participació de nombrosos membres de la filà que es trobaven confinats a les seues cases.

La celebració del ciri va coincidir amb el **dia de comptes**. Com que no va poder dur-se a terme l'assemblea de forma presencial, el tresorer va informar del balanç econòmic a través d'un correu electrònic i la junta va repartir la ratlla a les portes del maset.

Dissabte 10 d'abril vam celebrar el **Panellet**. De nou, aquest acte es va reduir a la celebració de la missa i a la benedicció dels panellets. En aquesta ocasió va comptar amb una nombrosa participació de granaderes i granaders.

El dissabte 24 de juliol va tindre lloc l'**homenatge als festers amb 50 i 75 anys en actiu**. En el cas de la filà de Granaders, l'homenatge va ser per a Rafael Vañó Candela, qui va celebrar els seus 50 anys de fester. Rafael va rebre el pergamí i el reconeixement públic en aquest acte, que per primera vegada es va dur a terme a la festa del Panellet de l'Associació i en l'entorn de la plaça de bous.

Al llarg d'aquests mesos de restriccions, s'han estat duent a terme una sèrie d'**intervencions al maset** per tal de resoldre problemes d'humitat i adequar-lo a les necessitats actuals:

- S'han substituït les set **finestres** del saló gran i la finestra de l'entrada, per finestres abatibles de pvc amb vidres de doble càmera, que permeten un major aïllament tèrmic en hivern, la possibilitat de ventilació en estiu i ens obrin les vistes a la serra del Sant Crist i del barranc de la Fos.

- S'ha substituït també la **porta exterior** de ferro per una porta de pvc i s'ha instal·lat una arqueta per a evitar les filtracions que es produïen els dies de pluja.

- S'ha realitzat el sanejament i la impermeabilització de les parets que mostraven deteriorament a causa de la humitat.

- S'ha canviat la **il·luminació** de fluorescents per plafons de led en el saló gran.

- S'ha pintat el saló gran i s'ha adequat la decoració.

- S'han substituït les cortines de **l'escenari** per uns estors que milloren l'aïllament tèrmic i s'ha instal·lat una barana de vidre.

- S'ha realitzat l'aïllament i millora de la **coberta de l'edifici** (intervenció en conjunt amb la filà de Mosqueters).

Com en altres obres importants que s'han realitzat en el maset, aquestes intervencions han requerit de moltes hores de treball i de neteja, que en gran part s'han realitzat de forma desinteressada i cedint instrumental i maquinària propis. Cal destacar la col·laboració de moltes persones que ho han fet possible: membres de la junta, membres de la filà i simpatitzants.

A totes aquestes persones, el nostre agraïment.

La junta.

Filà de Contrabandistes

Any de fundació: anterior a 1864

Número de components: 194 (inclosos els menors de 18 anys)

Maset: any d'inauguració 1977 - carrer Vinalopó, 1

PRESIDÈNCIA

VICEPRESIDÈNCIA

SECRETARIA

VICESECRETARIA

TRESORERIA

VICETRESORERIA

VOCALS JUNTA DE FESTES

VOCALS

BANDA DE MÚSICA

Ricardo Reig Molina

Josep Miquel Molina Puerto

Jairo Vañó Reig

César Vañó Reig

David Berenguer Belda

Javier Martí Morrió

Maria Garcia Rico

Joan Ibáñez Cabanes

Juan Bta. Reig Molina

Nacho Cortés Francés

Merche Colomer Molina

Jordi Molina Puerto

David Cuerda Puerto

Antonio García Molina

Mª Ángeles Sirera Palao

Associació Unió Musical Bocairent

Vídeos històrics

L'any passat començàrem, en l'apartat que el programa ens reserva per a la nostra Filà, la iniciativa de fer una mena d'entrevista al capità o capitana de l'any anterior, ja que assumint i disfrutant del càrrec de capità s'entra a formar part, amb lletres d'or, de la nodrida història de la nostra Filà.

A causa de no haver-se pogut celebrar les Festes passades, hi ha hagut un parèntesi obligat en esta iniciativa, la qual cosa ens ha portat a variar la vesant iniciada.

La inesperada aparició del ja famós virus, trastocà i paralitzà la vida a nivell general, i com no, la quotidianitat festera bocairentina es frenà en sec. En el nostre cas, al 2020 estàvem preparant una Festa Bandolera oberta a tots, emmarcada dins dels actes del nostre Panellet, i ahí es quedà la cosa quan es decretà l'estat d'alarma.

Per al Panellet del 2020, en plena pandèmia i encara amb el desconeixement de com esdevindria la situació, com ja s'havia aprovat en assemblea celebrar-lo dissabte, així fou. Va ser retransmesa la missa pels mitjans de comunicació locals, amb la sola assistència del president, en representació de tota la Filà, tenint lloc a la capella de Sant Blai, i sent oficiada per l'aleshores capellà de la Filà, Sr. Alberto Martínez Borràs, que malauradament va morir mesos després. Un record per a ell.

Davant la impossibilitat de portar endavant un Panellet tal i com ho fèiem abans de la pandèmia, tant la Capitana com l'Alferes gravaren un missatge d'ànim que fou enviat a tota la Filà per mitjà del grup de whatsapp, i a més s'edità un vídeo amb fotografies de tots els membres que van voler aportar-ne, des dels seus domicilis i amb simbologia contrabandista, que també fou remés.

Així mateix enviàrem els vídeos històrics que teníem en l'arxiu i que editàrem en el seu dia per al 150 aniversari, i també en creàrem un de nou amb imatges de les Festes passades del 2020.

Els vídeos casolans històrics fan referència als anys 1956, 1972, 1977, 1978, 1979, 1993 i 1994.

També durant tot el mes de maig del 2020 vam anar enviant enllaços per escoltar peces de temàtica contrabandista, que cada dia dedicàvem a diferents grups de persones vinculades a la Filà.

Vist que la situació anava per a llarg, confeccionàrem dos models de mascaretes amb l'escut de la Filà, que foren adquirides pels membres que ho demanaren.

Si bé cara a l'exterior l'activitat festera estava paralitzada, de portes cap endins seguirem fent treballs de manteniment del maset, així com netejant els voltants de la lluna del pont, ja que en ocasions els operaris municipals no arriben a fer-ho. També vam anar completant la decoració de la cotxera que hi ha baix, i que ara es fa servir per a canviar-se a les capitànies, així com aprofitarem l'ocasió que se'ns presentà per

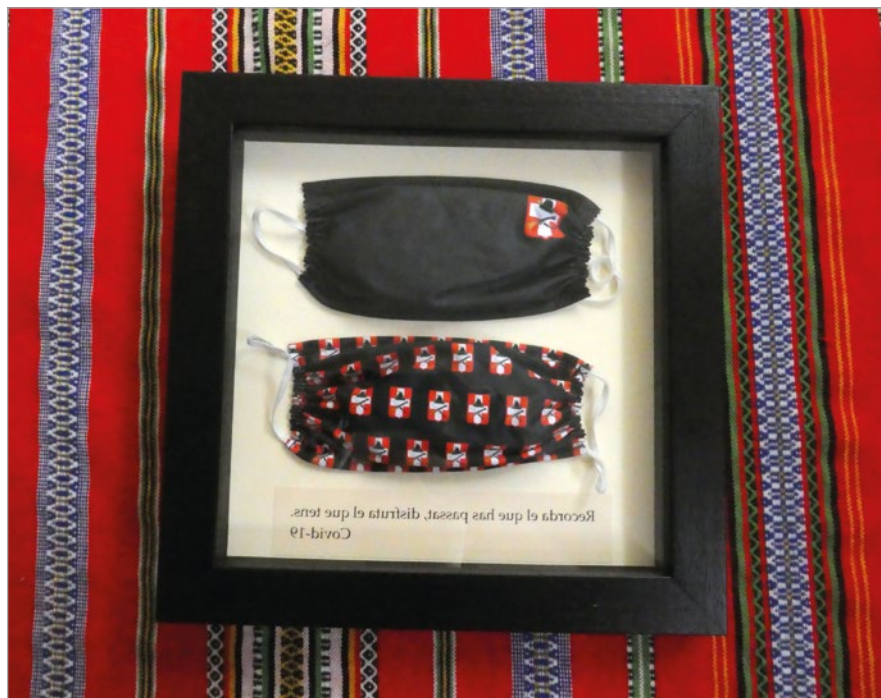
adquirir una nova cafetera d'ús industrial. I adquirírem un romanent de trabucs, ja que ens havíem quedat sense existències.

A les portes de fer una assemblea presencial, al novembre del 2020, i una volta convocada, la normativa es va modificar i no vam poder portar-la endavant.

Aplegats a finals del 2020, editàrem un nou vídeo amb imatges del maset, i al qual se li donà forma de felicitació nadalenca, i com el resultat fou prou satisfactori, seguirem amb l'edició de nous vídeos, que van anar enviant-se cada cap de setmana, des de dates nadalenques fins al mes de maig del 2021, en els quals quedaven plasmades diferents vessants dels Contrabandistes en particular, i de la Festa en general.

Els diferents vídeos que es crearen i enviaren foren:

- La Loteria dels Contrabandistes.
- Els Presidents/es.
- Dibuixos del Concurs de Festes de xiquets contrabandistes de fa al voltant de 25 anys.
- Les Cançonetes de la nostra Filà.
- La Publicació.
- L'Acapte.
- El Ciri.
- El Dia dels Comptes.
- Les Caixes.
- L'Entrada de Bandes.
- Les Esquadres Infantils.
- Les Caleses.
- Les Carrosses Infantils.
- Els Llancers.
- Les Aparellades.
- L'Esquadra Oficial Femenina.
- L'Esquadra Oficial Masculina.
- Les Esquadres Especials.
- Els Abanderats.
- Les Carrosses (camions).
- L'Ofrena.
- La Diana de Sant Blai.
- La Missa de Sant Blai.
- La Processó.
- La Relíquia.
- La Missa de Moros i Cristians.
- La Disparada.
- L'Acte de la Caritat.
- La Retreta.
- El Contrabando.
- El Santo Cristo.
- El Bes de la Relíquia.
- El Canvi de Bandes.
- La Cordà.
- L'Eixabegó.
- L'altra cara de la Festa.
- Activitats extra festeres. (Bé siguen al nostre poble o de fora).

- El Sepulcre.
- Les nostres Bandes de Música.
- El Panellet.
- El Maset del Racó de les Monges.
- El Castell.
- El Futbol de Filaes.
- Els malnoms de membres de la nostra Filà.
- Els Capitans i Capitanes.
- Anecdolari contrabandista.
- In Memoriam. (Un recull dels membres que ja ens han deixat).

Es tractava de que no foren llargs, i reflectir l'aspecte fester al qual feia referència cada vídeo d'una manera concreta.

La documentació i imatges en els quals es basaven els vídeos varen ser tretes de l'arxiu de la Filà, l'existència del qual tenim gràcies al treball fet per les diferents juntes, i en especial per la feina feta per Ricardo Reig Belda i per Jairo Vañó Reig. També la documentació gràfica aportada pels dos contraban-

distes citats anteriorment, així com per Francisco Ferre Beneyto i Juan Sanchis Ferre, ens van servir com a material per a editar els vídeos.

Per fer-los ens recolzàrem en la documentació aportada per alguns membres de la Filà, basant-se en els seus records, així com fent algunes xicotetes feines de cerca històrica, i com no, recorrent al llibre escrit per Josep Vicent Ferre Domínguez al voltant de la nostra història. També la música que envoltava els vídeos fou triada acuradament.

En una època en què no podem celebrar festes, no estava de més recordar la nostra història i encontrar el per què de moltes coses de què disfrutem, al temps que volíem mantenir la flama festera encesa, encara que ara tinga poca lluminositat.

Tant la celebració eucarística de la Nit del Ciri com la del Panellet 2021, es van ajustar a les mesures sanitàries existents. La missa del Panellet, tot i no haver desfilada, se celebrà el dissabte següent al dia 3 de maig, tal i com es va aprovar.

Tan prompte la legislació ens ho va permetre es va convocar una assemblea presencial, el mes de maig del 2021, adaptant-se a les condicions estipulades, en la qual s'aprovà per unanimitat facilitar més si cap apuntar-se a contrabandista, modificant la normativa de les accions, la qual cosa permet al nou membre accionista elegir l'opció que estime més oportuna, sense haver d'estar obligat a fer front a drets passats, i poden no suposar-li cap cost afegit a l'hora d'apuntar-se, de tal forma que ja no hi ha excusa econòmica per formar part de la nostra Filà; lloc, condicions i festa en tenim de sobra.

També s'aprovà recolzar econòmicament el cost que suporten els que disparen, i es presentaren els dos nous seients per al capità i alferes, que ens foren do-

nats i que s'entapissaren amb tela de manta contrabandista. També es van tractar altres temes d'interès en aquesta assemblea, que podem considerar històrica per les circumstàncies que estem vivint.

Confiem més prompte que tard tornar a engegar el motor de la maquinària festera, i que tot el que estem vivint ens permeta assaborir els diferents aspectes que ens oferix la Festa, així com discernir les coses importants de les que no ho són. I que la Festa ens servisca per al que fou creada, evadir-se de la quotidianitat, dels entrebancs diaris, i compartir amb altra gent moments d'esbarjo i divertiment, amb respecte tant per a les persones i instal·lacions com per a la història.

Filà Terc de Suavos

Any de fundació: 1867

Número de components: 404 socis i 4 socis d'honor (inclosos els menors de 18 anys)

Maset: any d'inauguració 1964/1982 - Placeta Sant Blai, 3

PRESIDÈNCIA

VICEPRESIDÈNCIA

SECRETARIA

VICESECRETARIA

TRESORERIA

VOCALS JUNTA DE FESTES

ORGANITZACIÓ PIQUETE

VOCALS

CRONISTA

BANDA DE MÚSICA

Júlia Molina Casanova

Hèctor Vañó Gómez

Carmen Mª Calabuig Guerra

Tamara Sanz Molina

Joan Antoni Molina García

Helena Belda Pérez

Adelaida Santonja Beneyto

Héctor Vañó Gómez

Teresa Vañó Gómez

Mª Ángeles Garrigós Doménech

Vicent Satorres Calabuig

Mila Pascual Alcaraz

Ana Belén Aledo Martínez

Eloy Vicedo Ferre

Andreu Vañó Sempere

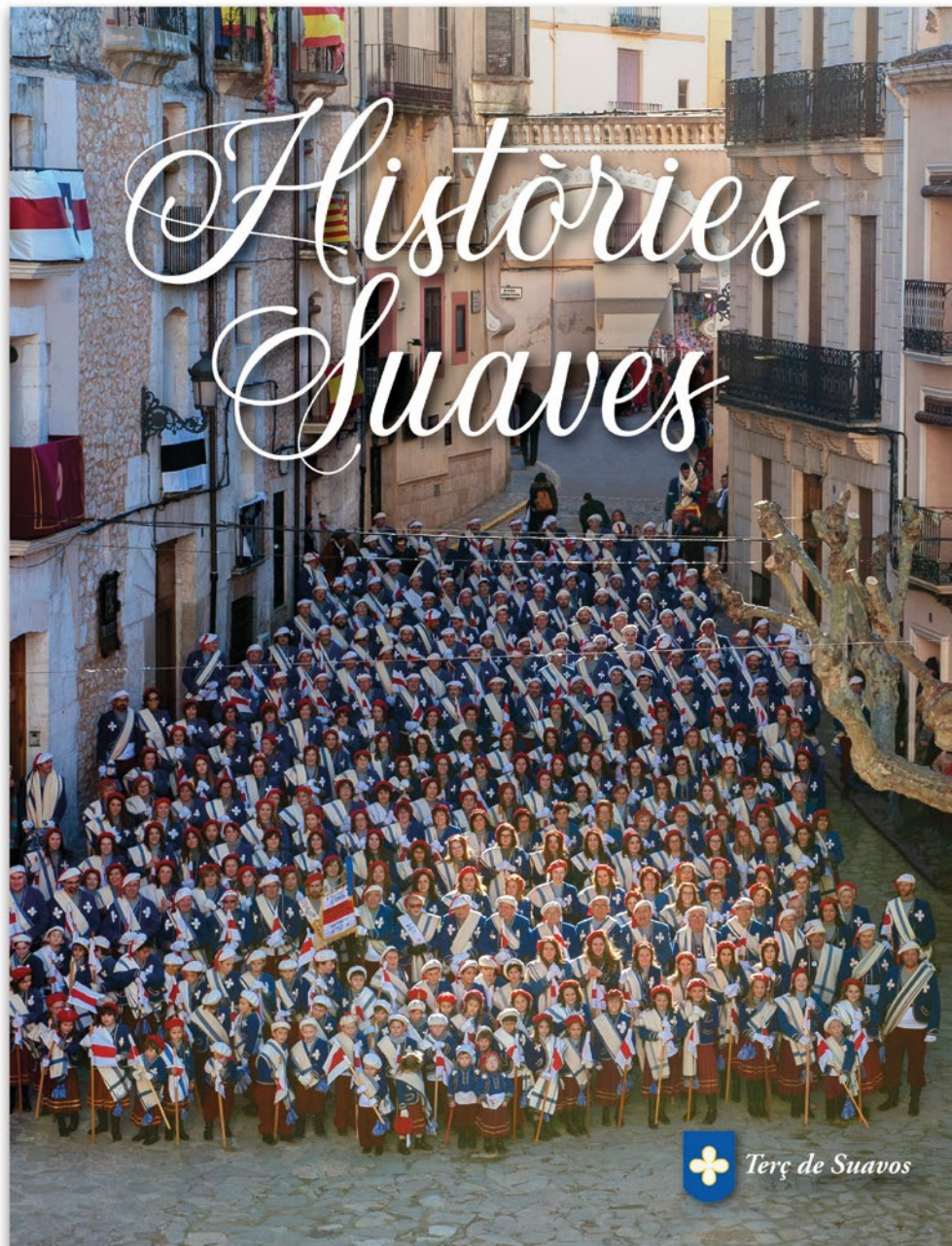
Sergio Gandia Silvestre

Mamen Puerto Beneyto

Vicent Satorres Calabuig

Unió Musical de Montitxelvo

Històries suaves

Si no està escrit, després no ens en recordem. Si nosaltres que ho hem viscut, de vegades no recordem amb tots els detalls què vam fer l'any passat, encara és més difícil recordar les coses que t'han contat i fa temps que han passat. També és veritat que moltes vegades, per transmissió oral, fem unes coses o unes altres. Així i tot, de vegades t'emportes sorpreses. Un any, quan encara era un adolescent, vaig preguntar com es posava la manta de su-

avo i em van dir que sempre anava a un costat i els que portaven espasa a l'altre. Així aprenem moltes coses, però de vegades les oblidem. Només hem de mirar alguna foto antiga per a veure que sempre hi ha algú que porta la manta a l'altre costat del que toca. I en alguna foto més d'un. Però enguany no toca parlar de festes, ni de les passades ni de les futures. Enguany toca parlar d'escrits, de textos, de llibres, del llibre.

Com diem en el pròleg del llibre *Històries suaves*, l'any 2017 la filà celebrava el 150 aniversari i, per a l'ocasió, un bon grup vam treballar de valent. Molts membres de la junta de la presidència de Laura Santos Silvestre i molts altres suavos vam preparar una exposició, un CD de música suava i es van celebrar molts actes que quedaran per a la història de la filà. Aquell any, amb tanta cosa, érem conscients que calia deixar-ho tot en un llibre i no ho vam fer. La pandèmia, que ens ha deixat sense festes, ens ha donat l'oportunitat d'arreglar tot el que tenim en un volum i editar-lo.

Per sort, ja fa anys que havíem posat en un fitxer la transcripció del llibre del tio Julián. Només calia revisar-la. També, fa uns quants anys, vam començar a passar a text els articles que s'havien publicat en els programes de festes o en altres llibres al llarg del segle passat. Hui en dia, tot el que publiquem ho tenim en arxius de text. Els ordinadors tenen còpies i còpies de tot el que fem. Fins i tot, de vegades ens toca buscar i regirar per a trobar algun arxiu que, per una raó o altra, hem deixat on no tocava. A més, teníem tota la faena que havíem fet per a l'exposició, tots els panells, tots els textos i tota la documentació que vam arreglar entre tots aquells anys. Preparant l'exposició vam organitzar moltes coses de la filà i, ara, preparant el llibre, n'hem ordenat algunes altres.

El llibre comença amb les històries del tio Julián, que van des del 1901 fins al 1922, podem dir que és la joia de la filà. Després hi ha un buit, perquè els programes de festa eren molt senzills encara i no tenien articles, tampoc hi havia escriptors, o no els coneixem, que escrigueren històries sobre la filà. El primer article que es publica sobre la filà és de 1958, en la segona mitat del segle xx es publiquen deu articles en el programa de festes, cinc en l'última dècada. Els primers articles eren per a explicar la història i les tradicions de la filà, en format article o entrevista a membres de la filà. Moltes anècdotes i apreciacions es repetixen en articles posteriors. A partir del segle xxi ja en trobem un cada any. Tot ha canviat des de l'última dècada del segle passat. Totes les filaes escriuen sobre el passat, contenen anècdotes, recorden cançons, expliquen tradicions internes. Ara, cada any, una filà té un espai en el llibre per a escriure sobre el que vullga. Això ha fet que hagen eixit a la llum històries passades i que queden escrites les actuals, però encara hem anat més lluny, perquè en les celebracions dels últims 150 anys de les festes i de cada una de les filaes, tots ens hem dedicat a recopilar i a publicar tot el que teníem pel maset o el que ens ha tocat investigar. Tot comença amb una base, un primer article on trobes un fil i l'estires, eixe fil et porta a una altra història. De vegades t'equivoques i et trobes amb una altra que ara no t'interessa, però la guardes per al futur.

Després dels articles mencionats, hem recopilat altres articles, com el de don Paco. L'any 1992, la Junta de Festes va editar un llibre de 187 pàgines on el prevere Francisco Vañó Silvestre escriu detalladament

les seues hipòtesis sobre l'origen de totes les filaes, basant-se en la documentació de què disposa dels seus anys d'investigador. Dedica un parell de pàgines a la filà.

Després de contactar amb l'autor, José Francisco Bernat Belda, hem inclòs l'article que va publicar sobre el pasdoblet *El Zuavo*. A més, en el maset teníem un article d'Ignacio Cantó Salinas sobre el trage de suavo, que també hem inclòs. A través d'Ignacio Silvestre Borrego, Francisco Javier Suárez de Vega ens va facilitar l'article sobre la memòria dels suavos carlistes del llibre *Wils y el batallón de zuavos carlistas*, del 2019. També hem encarregat a Blas Belda Pastor un article sobre el CD *Música suava* que vam gravar per al 150 aniversari de la filà. I, finalment, l'article que vaig escriure sobre la filà en el llibre editat per la Junta de Festes per al 150 aniversari de les festes de Moros i Cristians.

La part final del llibre l'hem deixada per a totes les imatges del 150 aniversari celebrat l'any 2017, ací trobareu les imatges dels panells de l'exposició, fotos de presentacions, d'esdeveniments i de les festes d'aquell any.

Així, com diem també en el pròleg del llibre: amb esta publicació, la filà ha arreglat en un únic volum tot el que s'ha escrit sobre esta. En un futur, qui vullga escriure sobre la filà pot accedir fàcilment a tota la documentació sense la necessitat de buscar els articles en els programes o en els llibres on han estat publicats.

En el pròleg del llibre indiquem que: «quan passen uns anys, vint, trenta, cinquanta o més, els que vinguen darrere ens ho agrairan, ací tenen tot o quasi tot el segle xx i la part que correspon del segle xxi. A nosaltres ens hauria agradat tindre més referències del segle xix, però en tenim molt poques. També és veritat que encara hi ha molts llocs on poder investigar, però ningú ho ha fet. No sabem per què apareix la filà Terç de Suavos l'any 1867, podem intuir que molts d'aquells components, ideològicament, eren afins al carlisme, però que a poc a poc aquella ideologia va anar modificant-se pel pas dels anys i ja a principis del segle passat no trobem vestigis, només uns festers que veneraven sant Blai, que participaven activament en les festes i que estes començaven al racó de la llar amb cançons i rialles. Una vegada arribaven els dies de festa major, s'engalanaven amb els seus trages i desfilaven pels carrers al so de músiques que encara hui perduren i que són una part fonamental de la festa».

Un llibre ple d'històries suaves, un llibre per a la història suava.

Vicent Satorres Calabuig

Filà d'Estudiants

Any de fundació: 1863

Número de components: 99 (inclosos els menors de 18 anys)

Maset: any d'inauguració 1972 - Plaça de l'Ajuntament, 12

PRESIDÈNCIA
VICEPRESIDÈNCIA
SECRETARIA
VICESECRETARIA
TRESORERIA
VICETRESORERIA
VOCALS JUNTA DE FESTES

VOCALS

CRONISTA

BANDA DE MÚSICA

Juan Mestre Navarro
Vicente Beneyto Juan
Isabel Sirera Sanz
Sara Colomer Beneyto
Sergio Insa Moya
Maria Ferre Domínguez
Lourdes Cantó Sanz
Beatriz Satorres Verdú
Cristina Calatayud Real
Vicente Cerdá Silvestre

Laia Villarrubia Belda

Societat Instructiva Musical de Benigànim

Sis curiositats en la comptabilitat dels Estudiants

En alguna ocasió ja s'ha tractat en aquest espai del Programa de Festes curiositats que hem trobat a la comptabilitat antiga dels Estudiants, però d'altres s'havien quedat al tinter. Enguany en comentarem algunes més.

1. Heraclio Fournier

Ens conten que al maset dels Estudiants, quan estava al tercer pis del Casino, ara Museu paleontològic, i també en l'actual maset, on ara és el menjador dels músics, hi havia una habitació on s'organitzaven partides de cartes de baralla espanyola i de pòquer i, on particularment, es jugava al pòquer i en dies especials al bacarà. A la porta d'aquesta estança hi havia una plaqueta amb el número 54 i, eufemísticament, els jugadors deien que "se n'anaven al 54" quan tocava partida.

La timba tenia lloc els diumenges i acudien els estudiants que volien i alguns convidats. Quan aquests últims repetien, molt sovint se'ls convidava a apuntar-se als Estudiants, cosa que feien alguns directament i altres donant d'alta a algun fill o a la dona.

Eren tantes les baralles utilitzades que la filà comprava, anualment i directa, una caixa de cent a la fàbrica Heraclio Fournier de Vitòria. Quan es retirava una baralla, cosa que ocorria pràcticament cada setmana perquè els jugadors en demanaven una de nova davant la mínima sospita que estiguera marcada la que estava en joc, les cartes anaven als bars i tavernes del poble: Casino dels rics, casino de Solbes, Casa Pompa, Casa Corea, Casa Ximo...

Hem trobat diverses factures al respecte. Una d'Heracleio Fournier per la compra de 100 baralles de cartes per import de 6.032 ptes. Una altra del transport del paquet per l'empresa bocairentina Transportes Pascual. També conservem la factura de la compra en 1954 de la taula de joc de cinc places, amb "pocillos y ceniceros", encarregada a Manufacturas García Simón Hnos de València i una noteta pel posterior canvi del tapet verd el 1981.

ANTONIO PASCUAL SILVESTRE
D. N. I. 20308179

Transportes **PASCUAL**

SERVICIO REGULAR DE MERCANCÍAS
ENTRE BOCAIRENTE Y VALENCIA

SALIDAS DE BOCAIRENTE: Lunes, Miércoles y Viernes

DOMICILIOS
BOCAIRENTE: Cra. Estrada, s/n. Tel. 235 03 95
VALENCIA: Doctor Vila Surbent 7-Tel. 323 24 26
ALICANTE: Travessa Semellà - Teléfono 28 27 11

Nº 701

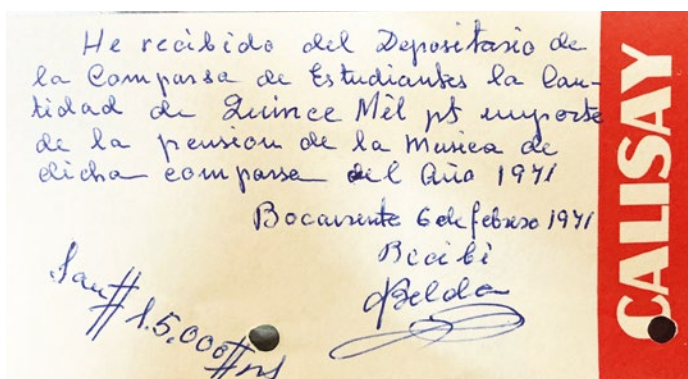
Bocairente 31 de Julio de 1979

Gr. D. Juan Cuervo Santoyo DEBE:

Día	Mes	Bultos	Kilos	CONCEPTO	Pesetas	Cts.
30	Julio	1		pta de buques de via Abonado	160 8	168
					-	336
					8	504

2. Casa Chimo: Bar-Restaurante-Habitaciones

Les filaes repartien per sorteig a quin fester li toca-va cada any, durant les festes, tindre un músic a sa casa a pensió completa. Totes menys els Estudiants, que passaren d'una rondalla/tuna de pols i pua a tindre l'Associació Unió Musical de Bocairent, sent els músics del poble no necessitaven allotjament. Però alguns malentesos van fer que durant uns anys la filà deixara de contractar l'AUMB. És llavors quan els músics que venen de fora es queden a les habitacions que Casa Ximo tenia habilitades per a acollir l'incipient turisme dels anys 60 i, així, els estudiants es "lliuren" de tindre un músic a casa. Posteriorment, al maset es posaren lliteres per als músics que van ser encarregades a l'empresa local Ventacan.

Per altra banda, les Fogueres de la Nit de Caixes, que sempre s'havien fet al Casino, més recentment i durant diversos anys, es van fer a la planta superior de Casa Ximo i, fins i tot, en una ocasió, al local on ara està l'Estanc de la plaça.

3. Contribucions especials

Conservem diversos rebuts pagats de quotes per a obres municipals extraordinàries. Així, n'hem trobat un de 1966 per "Contribuciones especiales segunda fase, obra de abastecimiento de agua". El fet que la filà no tinguera personalitat jurídica fa que el rebut

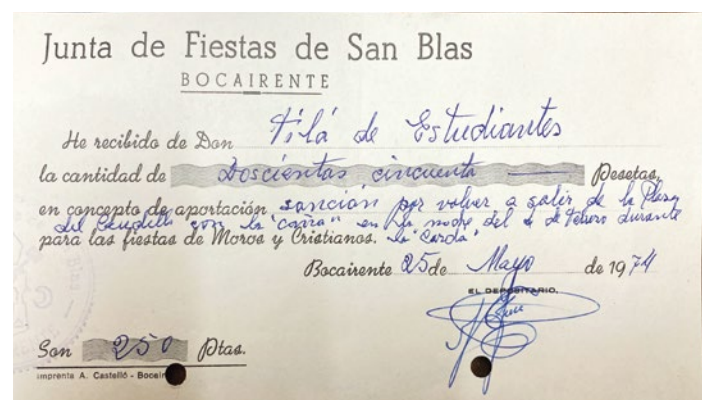
vaja a nom d'un membre de la mateixa, en aquest cas Enrique Beneyto Bernacer, estudiant, rector i historiador i que havia faltat anys enrere.

Destaca per la quantitat tan elevada que s'abona, un rebut de 1979 per 21.065 ptes "por nueva construcción de aceras y conducción de agua potable".

Un altre apartat de pagaments correspon a donatius fets a la Parròquia en casos especials, com el que es fa per a les obres de les vivendes rectoral, coadjutorials i sala parroquial, de 2.000 ptes.

Per altra banda, el costum de concelebrar la missa del dia de Sant Blai pels mossens de les parròquies veïnes, pels fills del poble i per altres convidats obliga a la Parròquia a demanar ajuda a les Filaes per a comprar casulles noves, roges, com cal per al dia del Patró. Així, els Estudiants van fer un donatiu de 2.000 ptes el 10 de novembre de 1959.

També hem localitzat un pagament un tant especial: un rebut de la Junta de Festes, de 25 de maig de 1972, per 250 ptes en concepte de sanció per tornar a eixir de la plaça del mercat (o de l'Ajuntament) amb la canya en la nit de la Cordà.

Deia la norma consuetudinària, que després ha passat a norma escrita, que cal entrar a la Plaça amb coets i que una vegada dins no es pot eixir fins que s'haja acabat la Cordà.

4. De la llista de la compra a la recepta i de la recepta al menú

Entre rebuts i factures també hem trobat algun paperet amb la llista de la compra de dinars i sopars del maset i, en particular, de la paella dels Estudiants, que diu:

Magre
Clotxines
Sépia
Pebrassos
Faves tendres
Garbells d'alls tendres
Sal, oli i safrà

És una paella mixta. No porta conill ni pollastre, però porta magre de porc. També sépia tallada a daus i clotxines i, com a arròs d'hivern que és, faves, alls

tendres i carxofes, que li donen una tonalitat verdosa/grisosa al plat.

Tenim paella, a tant per cap, el diumenge de la Publicació i el de Comptes, i el dia de l'Eixabegó la paella és a càrrec de la Filà.

Gastos comidas comparsa en 1.959			
Mit de les Caixes			
2 Kilos Faves	18'00	I	
2 " queradilles	8'00	I Es deu comprar	
4 " sobes	12'50	I 4 kg de Cerdo	
Alls	20'00	I y 3 de l'hera	
Carn	652'00		
Pa	6'00		
Ous	216'00		
Adobat	52'00		
Cafe	15'00		999'50'
Moros y Cristians			
Pa	120'00		
Adobat	52'00		
Carn 9 kg a 56'00	504'00		676'00
Aixabegó			
6 Kilos d'arros	63'00		
5 " d'oli	110'00		
4 pebrassos	54'00		
Pa	4'00		
Adobat	52'00		
Peix	113'00		
4 kg Faves	40'00		
2 " carxofes	18'00		
2 " queradilles	8'00		
Llimes	10'00		
Alls	16'00		
1 Pot tomaques	7'00		
Sal y safra	3'00		
Ous	144'00		
2 Kg Caer	160'00		622'00
Total			2.497'50
Bocairent 6 de Febrer de 1.959			

Fuera Estudios 1958: Al Llidoner			
Tomaques	12	Juan Puerto Cabanes	73
Pepinos	6	B. Beneyto Bernacer	73
Queradillas	4	Jon Juan	73
Fruta	39	Jon Juan	73
Verdura	6	Jon Beneyto	73
Conac	160	Jon Beneyto	73
Caralla	30	Jon Beneyto	73
Vermut	16	Jon Beneyto	73
Calçot	60	Jon Beneyto	73
Sofons	90	Jon Beneyto	73
Llimes	5	Jon Beneyto	73
Sifons	12	Jon Beneyto	73
Pa	27	Jon Beneyto	73
Cafe	130	Jon Beneyto	73
Servicio	210	Jon Beneyto	73
Paper	28	Jon Beneyto	73
Olives	113	Jon Beneyto	73
2 litres oli	26	Jon Beneyto	73
3 kg arròs	30	Jon Beneyto	73
2 " sucre	22	Jon Beneyto	73
Sal	1	Jon Beneyto	73
Sabó	4	Jon Beneyto	73
Maig	20	Jon Beneyto	73
Formage	24	Jon Beneyto	73
Porcins	30	Jon Beneyto	73
27 Paus	41	Jon Beneyto	73
Paella	40	Jon Beneyto	73
Salsa	20	Jon Beneyto	73
Maig y formatge	132	Jon Beneyto	73
Maig y la germana	111	Jon Beneyto	73
			1387

Caldria mencionar que Juan Puerto Cabanes havia estat secretari del Centre Valencianista de Bocairent, impulsat per Joan Beneyto Bernàcer, qui havia signat les Normes de Castelló de 1932 en nom del citat centre.

De la resta de factures i papers diversos, només les del fuster Marcel·lí Sempere estan en valencià.

5. Un paperet que val 1.500 pessetes

El revers d'un tros de paper de 12 per 8 cm, reutilitzat d'un full de calendari diu "1500 ptas por todo lo que se hace en el maset y no va agregado en nada. Ferre (signatura) 28 febrero 1981". I aquest paperet es transforma, per mútua confiança del sergent i de la Filà, en diners.

Hauríem de destacar que el Sergent de Maset és qui donava la cara però realment darrere hi havia un "equip" que solia estar format pels seus familiars: dona, fills, cunyats... Així era en el cas d'Antonio Ferre, Joaquín "Alicates", Batiste Molina o Miguel "Taleca".

6. El valencià al llibre de socis i llibre de comptes

Durant cinquanta anys (1922-1972) Juan Puerto Cabanes va ser el tresorer i dipositari dels llibres de socis i de comptes i, per tant, qui els utilitzava.

Revisant-los trobem que, a partir dels anys 50 i en endavant, moltes de les notes estan redactades en valencià, de forma natural i no premeditada ni estudiada. Així ocorre amb una relativa a una "fuera" al mas del Llidoner: «tomaques, queradilles, pollastre, llimes, sifons, serveques, papes, olives, oli, arròs, sucre, sabó, formage, pans, magre».

1981 FEB 1 N 10

Marcel·lí Sempere i Castelló

FUSTER

Carnet de artesano n.º 88964

G. Sempere, 55

Bocairent, 8 de gener 1981

Sr. Filà d'Estudians

DETALLE

Per netejar, pintar i arreglar la porta del caner = 15.000

Per col·locar un panys de caner, una a una dispenso i arreglar els cristalls de 191X19 = 3.000

TOTAL 18.000

50 p. pagos 500

TOTAL 17.500

MARCEL·LÍ SEMPERE I CASTELLÓ

ARTESANO N.º 88964

General Sempere, 55

BOCAIRENT (Valencia)

Laia Villarrubia Belda
Cronista de la Filà d'Estudians

Filà de Moros Vells

Any de fundació: documentada des de 1852

Número de components: 283 (inclosos els menors de 18 anys)

Maset: any d'inauguració 1945 / 1970 / 1992 - carrer Escalinata, 4

PRESIDÈNCIA

VICEPRESIDÈNCIA

SECRETARIA

VICESECRETARIA

TRESORERIA

VICETRESORERIA

VOCALS JUNTA DE FESTES

VOCALS

Ma. José Belda Andrés

Vicent Cabanes Cantó

Ma. Josep Vicedo Vañó

Alícia Tudela Rojas

Amparo Vicedo Giner

Pepi Galvañ Gisbert

Maria Sanchis Francés

Ma José Doménech Beneyto

Ma Pilar Tormo Belda

Inma Tormo Belda

Ester Tormo Belda

Luis Abellán Reche

José Vicente Francés Beneyto

Lorenzo Vañó Asensio

Santiago Beneyto Gisbert

CRONISTA

Antoni Marco Blasco

BANDA DE MÚSICA

Societat Instructiva Musical de Benigànim

José Bernat, constructor de castells¹

El 1966, fa ara 56 anys, es va publicar al programa-revista un article elaborat pel nostre estimat Miguel Cantó, “el Rullo”. En aquell article², Miguel ens parlava de qui va ser José Bernat Pérez, “el tio Pepe el Surdo”, i ens contava els fets més importants de la seua trajectòria en relació a la vida social, festera i religiosa de Bocairent.

José Bernat Pérez va nèixer el 10 de novembre de 1872, fill de Blai Bernat i Quica Antonia Pérez. Segons ens diu Miguel Cantó, va ser batejat per “el vicari Francesc Juan Martínez (Verdú de segon cognom, no Martínez), essent rector de la vila mossèn Lloréns Pastor”. Son pare, Blai, va ser un dels fundadors de la filà “Antigua Española” que després donaria lloc als Espanyolitos. No obstant, José va entrar a formar part dels Moros Vells des de “xiquetet” i va ser capità en 1934. Segons diu Miguel al seu article, també va ser capità el 1914. Als arxius de la filà apareix com a capità d’aquell any Santiago Beneyto Sanchis però, sí que s’ha trobat una referència al respecte al programa de festes de 1970 on, en un llistat d’autoritats civils i religioses i de capitans i capitanes des del segle XIX, s’arregla com a capità d’aquell any a Santiago Beneyto, però després també apareix José Bernat Pérez el mateix any, potser com a capitania compartida.

Pel que fa a l’assumpte del castell de festes, segons ens conta Miguel, “fins a l’any 1917 les embaixades venien fent-se en un castell prou escafinyat. Les promeses de fer-ne uno nou no es complien i pel poble començaren a cantar-se unes cançonetes...” molt iròniques que incidi- en en la necessitat de renovar el castell.

Trallast de la Mahoma el dia de Moros i Cristians del maset al castell, en la típica diana de la “l·limosna”, arreglant el que donaven a les cases dels moros vells: llonganisses, pa, taronges. En la foto, dinant després de pujar la Mahoma al castell.

Foto de l’arxiu de Leopoldo Vañó Serrano 4-02-1957

¹ Aquest text s’ha elaborat a partir de l’article de Miguel Cantó “El tio Pepe el Surdo” publicat a la revista-programa de 1966, l’article “El tio Blai l’Estudiant” publicat a la revista-programa de 1964, article de la revista-programa de 1970, l’arxiu de la filà dels Moros Vells i de Benjamín Castelló, i amb la inestimable col·laboració de dos dels besnèts de José Bernat Pérez: José Manuel Jornet Llobregat i José Blas Llobregat Castelló.

² Les referències reproduïdes de l’article “El tio Pepe el Surdo” de Miguel Cantó que van entre cometes s’han inclòs sense modificar res de l’ortografia ni de la gramàtica emprada per l’autor.

A partir del disseny i plànols de Joaquín Aracil Aznar, el tio Pepe “el Surdo” es va encarregar d’aconseguir la fusta necessària per fer el castell i va començar la seua construcció a l’antic solar de l’actual Residència. En paraules de Miguel Cantó al seu article: *“fustejant dins del solar que avui és la Beneficència, i així és com en el mes de gener del 1918 s’inaugurava el que hui tenim”*. Sobre l’any de la inauguració, no va ser 1918, sinó 1922, és per això que celebrem els 100 anys enguany. També hem de pensar que en un any és molt difícil poder fer tot el castell per la feina que suposa, a banda de que no es pot oblidar el context econòmic i social de l’època de què estem parlant.

Al passar a fusta el castell, Pepe li va donar un caràcter molt més elaborat que el de l’antic i també un cert aire romàntic que, amb el toc final de la pintura imitant la pedra, aconseguia un major realisme, quasi l’aspecte dels edificis medievals que els antics constructors d’esglésies, palaus i llotges feien amb la pedra.

El tio Pepe “el Surdo” no va fer la seua contribució a les festes de Bocairent tot sol, no podríem entendre molta de la seua tasca sense el seu amic i també Moro Vell, Blai Colomer Botella, Blai “l’Estudiant”, que també va col·laborar en el castell, i tots dos eren els encarregats de fer cada any la Mahoma. En un altre article, publicat al programa-revista el 1964, se’ns conta com el tio Blai s’encarregava de l’elaboració de la Mahoma, i el mateix Miguel Cantó, al seu article sobre Pepe Bernat, ens diu: *“Íntim del tio Blai l’Estudiant, li feia l’armasó de la Mahoma que cada any començaven mullant un bon plat de pericana. Era el ritual precís per a començar l’obra, que en moltes ocasions els costava diners de la butxaca...”*

Castell i Mahoma no van ser les úniques aportacions. Pepe Bernat també va fabricar el castell de Biar i altres objectes com ara les sonalles, les banderoles i els arquets que els Moros Vells fem servir per al Ball del Moro, així com *“el monument del Dijous Sant, feia el Dosser de la Puríssima o de Sant Blai, o ampliava la portalada de madera del cancell de la porta principal de l’església parroquial”* a què fa referència Miguel Cantó, o també *“a fer la truja de la campana el Blai”* i fins i tot, la barraca que tots els anys es planta a la Plaça de l’Ajuntament per a les festes de Sant Agustí.

No podem acabar aquest petit homenatge al tio Pepe “el Surdo” sense parlar d’una de les tendes que

José Bernat Pérez. Foto: Arxiu d'A. B. Castelló

Any 1928. El tio Pepe “el Surdo” i el tio Blai “l’Estudiant”, el segon i el cinquè per la dreta respectivament

va ser referència durant molts anys al poble com va ser “El Siglo”. La família de Pepe Bernat es va fer càrrec al llarg de més de cent anys d’ella. La tenda estava situada al *Ravalet*, exactament a l’actual número 4 del carrer Bisbe Miró. Com sabem, el tio Pepe era fuster i la tenda la gestionaven la seua dona, Isabel, i les seues filles, Concepción i Matilde, i Antonia que es feia càrrec de la botigueta de la Placeta de Sant

Vicent, l'edifici on estava antigament l'Ajuntament de la vila. Posteriorment, de la tenda "El Siglo" es faria càrrec el seu net Blas Llobregat Bernat que hi havia entrat d'ajudant i que, amb el temps, continuaria la tasca iniciada per la família junt amb la seua dona Maria Castelló. Com arreplegava Miguel Cantó sobre Pepe Bernat: *"...que en la seua botigueta de "El Siglo" despatxava a les dones perquè era l'hora del novenari de la Puríssima, o bé el dia de l'Entrà les auxava perquè anava a fer-se l'acte de migdia. Preferia manco caixó i més gent als actes ..."* Aquesta última frase ens fa veure el caràcter de Pepe, per a qui era més important la participació i la implicació de la gent en els actes, del tipus que foren, abans que el seu propi benefici.

El tio Pepe "el Surdo" era una persona totalment implicada en la vida del nostre poble i en tots els seus àmbits, començant pel social amb la seua fusteria i la tenda, el religiós i, com no, el fester. A ell hem d'agrair que fa poc més de cent anys es fera avant amb la construcció del castell de les nostres festes, tot un emblema del nostre poble i dels Moros i Cristians, i de que també, amb la seua construcció, ens embadalira: no sabem a quants dels que estan llegint ara mateix aquest article els haurà passat però, no és cert que, de menuts, en algun moment tots hem desitjat entrar i pujar al castell?, pujar a una de les dues torres i eixir al balcó, com una mena de desig de sentir allò que els ambaixadors, els capitans i les capitanes, els alferes i els sentinel·les experimenten quan estan allà dalt, de sentir-se els protagonistes de les festes o, qui sap?, els protagonistes de la història de les lluites reals entre cristians i musulmans.

El castell de festes sempre ha tingut un poder d'atracció, com la porta a alguna cosa misteriosa només permesa a uns pocs. Sempre se'ns deia, *"no es pot pujar, que el castell està molt vellet i no aguantà"*. Veure el castell al mig de la plaça, amb la seua rotunditat, feia que els menuts pensàrem que allò de que era vellet era només una excusa per no deixar-nos accedir-hi. Això només provocava més anhel d'entrar-hi, i comprovar si era com els castells de les pel·lícules: amb els seus tapissos, sales de pedra amb llars, escales de pedra amunt i avall o només el que per fora es veia. Si més no, aquestes sensacions sempre s'han vist reforçades per la mancança de fotografies de l'interior del castell, fet que feia volar la nostra imaginació encara més. Però, malauradament,

José Bernat Pérez amb dos de les seues filles, Concepción i Matilde. Foto: Arxiu José Blas Llobregat Castelló

tenien raó quan ens deien "està molt vell" i després de diferents intervencions al llarg dels 100 anys, ha arribat l'hora de renovar-lo totalment, però això sí, de ben segur que no oblidarem el nostre castell que amb tanta passió i respecte ens va fer el tio Pepe "el Surdo" per engrandir encara més les nostres festes.

Moltes gràcies, tio Pepe!

La Junta de la Filà Moros Vells

Filà de Marrocs

Any de fundació: 1868

Número de components: 349 (inclosos els menors de 18 anys)

Maset: any d'inauguració 1968 - carrer Azorín, 36

PRESIDÈNCIA

VICEPRESIDÈNCIA

SECRETARIA

TRESORERIA

VOCALS JUNTA DE FESTES

VOCALS

CRONISTA

BANDA DE MÚSICA

Montserrat Ferre Beneyto

Blai Blasco Juan

Mónica Gisbert Ferre

Raquel Beneyto Vañó

Ma del Mar Sanchis Molina

Ma del Mar Vañó Galvañ

Gloria Cerdà Gisbert

Ma José Calabuig Baldó

Eladio Colomer Molina

Xavier Pascual Soler

Joan Castelló Cantó

Blai Vicedo Vañó

Juan Mestre Colomer

José Cerdà Belda

Antonio Vañó Cabanes

Societat Musical Lira de Quatretonda

Marroques

Quan parlem de festa i sobretot de la història de la festa, solem fer referència a les vivències i anècdotes al llarg de la trajectòria de les nostres festes i les nostres filaes. La història de la Filà de Marrocs no es pot entendre ni explicar sense el paper i el protagonisme que han jugat i juguen les dones de la filà, LES MARROQUES.

Hem de remuntar-nos fins a l'any 1932, per trobar la primera marroca que va ser Capítana de la filà: la xiqueta Manolita Beneyto Mompó. L'any següent una altra dona, Conchita Castillo Vidal era la nostra Capítana. Passarien alguns anys i també una guerra i període de postguerra, fins que en 1946 fora una altra dona la Capítana dels Marrocs: Paquita Ferre Jornet. Moltes més dones han estat després les Capitanes dels Marrocs, el que sense cap dubte ha engrandit més la nostra filà i les festes locals.

1932. Primera capítana dels Marrocs: Manolita Beneyto Mompó

Però la nostra història té també altres moments destacats pel que fa a les dones Marroques, que volem destacar:

En 1998, per primera vegada participava a l'acte de la Publicació una esquadra de dones -amb una representant de cadascuna de les nou filaes. La nostra representant en aquesta desfilada va estar Maite Cantó Vañó, qui a més a més va ser la primera Cap d'Esquadra femenina del bàndol moro en una Publicació. Des d'aleshores, tots els anys participa una esquadra d'homes i una esquadra de dones a la Publicació.

A les eleccions per a la tria de la presidència de la Filà de Marrocs de l'any 2008, celebrades el dia de l'Eixabegó com és costum a la nostra filà, va estar elegida presidenta Cristina Micó Pérez, la primera dona que ha presidit la Filà. Va ser Presidenta des de 2008 fins 2012. Tant prèviament com posteriorment, fa molts anys que les Marroques han format i formen part de les distintes juntes directives de la filà i també són diverses les Marroques que han estat representants dels Marrocs a l'Associació de Festes. En l'actualitat, la presidència de la filà l'ocupa també una dona: Montse Ferre Beneyto.

No va ser fins a finals de la dècada dels anys 80 del S.XX, quan es va aprovar la incorporació "oficial" de les dones a la participació activa i igualitària a les festes de Moros i Cristians de Bocairent. Si atenem als fets històrics que hem destacat al present escrit sobre la importància i la participació activa de les dones a la nostra filà, no podem més que reafirmar-nos en aquest fet que demostra que el creixement de les filaes i la transcendència de les nostres festes fora del nostre terme -amb la declaració d'Interés Turístic Nacional- mai no haguera estat possible sense la plena participació i implicació de les dones a les nostres filaes i de manera especial a la Filà de Marrocs.

Des de la celebració del Sopar de les Paelles de la Festa del Panellet de l'Associació de Festes a l'estiu de 2014, es va incorporar al grup dels Cuiners dels Marrocs una Marroca: Salud Micó Cardós, que des d'aleshores forma part del grup dels Cuiners de la Filà que ens preparen tan bones paelles per a festes

1998. Primera Publicació de dones. Cap d'esquadra: Maite Cantó Vañó

2008. Primera presidenta de la Filà: Cristina Micó Pérez

(Publicació i Eixabegó), però també les paelles de la Festa del Panellet de l'Associació de Festes en estiu i la "Sarsuela de marisc" al voltant del Panellet dels Estudiants.

A les festes de 2019 li va correspondre a la nostra Filà traure la Relíquia de Sant Blai a la Processó i per tant també iniciar l'Entrada amb la bandera de l'Associació. Per primera vegada en la història de la Filà de Marrocs, dos dones: Merce Blasco Juan i Mª Ascensión Barrachina eren portadores de la Relíquia de Sant Blai i participants a la desfilada d'inici de l'Entrada, acompanyant la bandera de l'Associació de Festes. Un fet històric que tornava a posar en relleu el protagonisme de les Marroques al dia a dia de la festa i de la nostra filà.

A les properes festes, les de 2022 no podem desaprofitar un altre moment històric de la nostra història com és la celebració dels 50 anys de festeria de la Marroca més veterana: Mercedes Blasco Juan, la primera Marroca que compleix els 50 anys de festeria. Una marroca de solera, que sempre ha estat un referent com a cap d'esquadra i que mai no ha deixat de participar a les nostres festes, tot i que fa molts anys que no viu a Bocairent.

És per això, que enguany per tots els motius esmentats a aquest escrit, en general, i per aquest en particular ens sentim ben orgullosos de les dones de la nostra filà, des de les més menudes fins les més majors, perquè estem ben segurs que sense les MARROQUES la nostra no seria la filà que és, amb més de 150 anys d'història i amb un esperit fester com destaquen cada any les tradicionals "al-leluies" que es llancen a l'aire quan entra Sant Blai a la plaça durant la Processó. "La Filà de Marroquíes, simpática y bullanguera, en la fiesta y en la broma, siempre es la primera".

Enhorabona Merce per aquests 50 anys de festeria i per descomptat de Marroca. Enhorabona a totes les dones que al llarg de la història han fet i fan que la nostra filà siga el que és.

Enhorabona MARROQUES per seguir escrivint dia a dia la història de la nostra filà.

Toni Vañó Cabanes,
cronista de la Filà de Marrocs
Xavi Pascual i Soler,
vocal religiós i de comunicació

2019. Primeres marroques portadores de la Relíquia

2022. Primera marroca amb 50 anys a la festa: Merce Blasco Juan

Filà de Moros Marins

Any de fundació: 1869

Número de components: 273 (inclosos els menors de 18 anys)

Maset: any d'inauguració 1975 - carrer Sant Agustí, 52

PRESIDÈNCIA

VICEPRESIDÈNCIA

SECRETARIA

VICESECRETARIA

TRESORERIA

VICETRESORERIA

VOCALS JUNTA DE FESTES

VOCALS

BANDA DE MÚSICA

Pau Verdú Navarro

Loreto Belda Pérez

Blai Francés Tormo

Òscar Vicedo Tormo

Ana Vicedo Molina

Ma Carmen Molina Jornet

Robert Vañó Sanchis

Cèlia Ferre Martínez

Esperanza Agulló Salinas

Àngela Martínez Martínez

Juan Galvañ Gisbert

Instructiva Musical d'Alfarrasí

Les llibretes del “tio Belda”

La història està marcada per dates i fets importants que extraïem dels nostres avantpassats, de llibres antics, d'històries que van passant de generació en generació. D'aquells que han viscut, abans que nosaltres, fets amb tanta rellevància i importància que els va dur a recopilar-ho d'alguna forma o altra.

A la història de la nostra Filà de Moros Marins, podem destacar molts components que han deixat marca d'una manera o d'altra. Un d'ells va ser Antonio Belda, un dels primers membres.

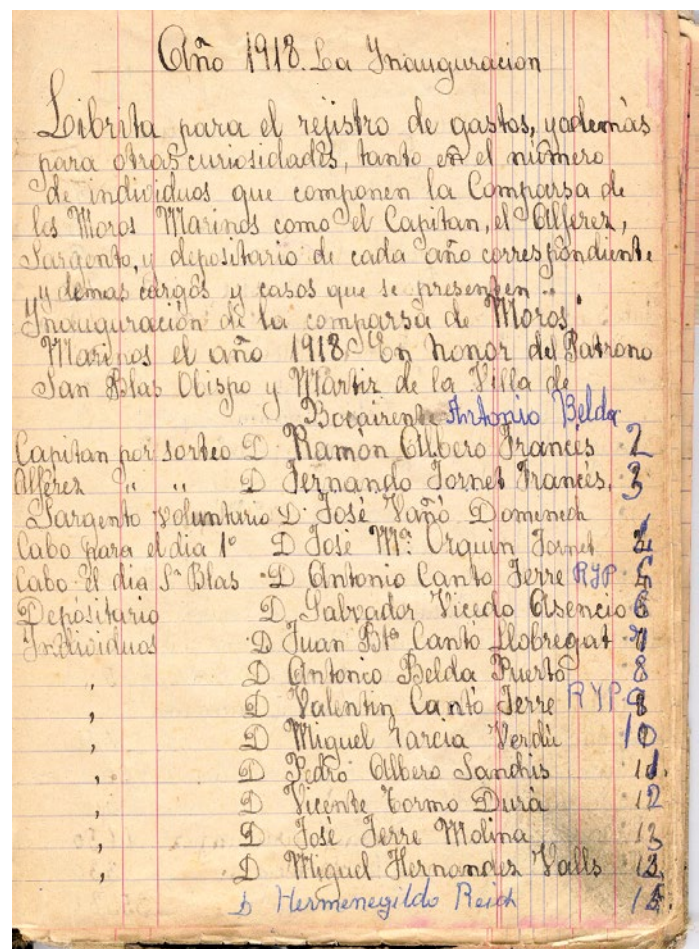
Antonio Belda Puerto, o “el tio Belda” com era més conegut, exercia tant de president, com de secretari, tresorer, cronista; ja que abans no hi havia una Junta directiva que es repartira les gestions que comporta dur una associació.

Les seues llibretes són un recull de moltes dades rellevants i curioses de la nostra filà. Com diu el tio Belda, a la primera pàgina de les seues llibretes de l'any 1918, les escrivia per tal d'enregistrar les despeses, i d'altres curiositats com són: el nombre de components, el capità i alferes d'eixe any, el depositari corresponent a cada any, altres càrrecs de la filà, fins i tot qui feia el sermó de la missa de Sant Blai o quin era l'oratge dels dies de festes. Aquestes curiositats fan les llibretes, si cap, més interessants.

Podríem mostrar-los cada any dels què va fer registre Antonio Belda, perquè de cadascun podem treure quelcom curiós. No obstant això, analitzarem un poc més detalladament dos dels anys dels quals va escriure en aquestes llibretes: l'any 1922 i 1954. El primer, perquè enguany faria cent anys d'aquelles festes; el segon, per ser un any atípic.

El nostre castell, una de les imatges més simbòliques de les nostres festes, ha complit els cent anys. Cent anys, acompanyant-nos any rere any cada festa, o no-festa. El tio Belda comença les seues notes del 1922, indicant-nos que aquest és el primer any del muntatge del castell.

A més, com a curiositat en aquesta pàgina, ens diu que ell en persona va haver d'anar a Cocentaina en diverses ocasions per recollir la nostra bandera, ja que no ens la volien entregar. I també, com en totes les primeres pàgines de cada any, fa un esment dels

membres de la filà destacant els càrrecs com són: sergent, capità, alferes...

En els temps que corren i després del gir inesperat que va oferir la vida a causa de la pandèmia de la COVID-19, ja no espanten tant els canvis. El que ens mostra el tio Belda a les seues llibretes és que també hi ha hagut anys de “paró” a les festes, a causa d'altres fets històrics, com pot ser la vaga tèxtil; i que també hi ha hagut anys en què s'ha hagut de modificar actes i esdeveniments per factors externs a nosaltres. I així i tot, van tirar endavant, es van adaptar i ajustar a la situació, encara que com apunta “años como este con pocos nos bastaría para dejar la fiesta”.

Al 1954 van haver-hi unes festes atípiques a causa d'un d'aquests factors externs: l'oratge. Com bé anota, aquell any va fer un fred insuportable, ja que es

Festes a Sant Blai 2022 - Bocairent

Festes a Sant Blai 2022 - Bocairent

Festes a Sant Blai 2022 - Bocairent

Festes a Sant Blai 2022 - Bocairent

Festes a Sant Blai 2022 - Bocairent

Filà de Mosqueters

Any de fundació: anterior a 1859

Número de components: 328 (inclosos els menors de 18 anys)

Maset: any d'inauguració 1985 - carrer Baixada Sant Crist, 6

PRESIDÈNCIA

VICEPRESIDÈNCIA

SECRETARIA

TRESORERIA

VICETRESORERIA

VOCALS JUNTA DE FESTES

VOCALS

CRONISTA

BANDA DE MÚSICA

Mati Ferre Sanvíctor

Isabel Vañó Vañó

Adela Vañó Francés

Amparo Llinares Castelló

Pepe Vañó Beneyto

Antonio Torregrosa Sanz

Montse Blasco Torró

Hilario Pérez Sánchez

Xelo Peidro Colomer

Maria Silvestre Alcaraz

Javier Francés Beneyto

Rafael Colomina Beneyto

Grup arxivers Filà de Mosqueters

Santa Cecília, La Canal-Bolbaite

La música en els Mosqueters (i III)

L'any passat finalitzàvem l'article desitjant que la pandèmia acabara, ens deixara ajuntar al maset i poder fer el Serafín. Res més lluny de la realitat, ha passat un any i no hem pogut reunir-nos al maset ni fer el Serafín.

Sembla una paradoxa escriure un serial d'articles sobre la música en aquests moments en què ja hem perdut la rutina i l'hàbit d'anar al maset cada mes, ajuntar-nos per parlar de tot un poc i, de festes en apropar-se les dates de la Festa Avant i eixir al carrer acompanyats de la música festera.

En aquest article, al fil dels dos anteriors, tractarem i donarem per conclòs l'apartat de la contractació de bandes, curiositats i fets relacionats entre dues de les parts fonamentals de la festa: la música i els festers.

L'any 1985 s'inaugurava l'actual maset, amb unes instal·lacions independents per als músics amb unes condicions per a l'època que cap població tenia. Cal destacar el fet que al poble els músics tenen en totes les filades uns llocs dignes on poder descansar.

El maset havia suposat tindre un lloc capaç d'albergar a tots els membres de la filà, però es van heretar antics costums del maset vell. Com que aquell era xicotet, els festers quasi no cabien, era impossible que la música entrara mentre els festers es feien la pica-deta, dinaven..., per a amenitzar el moment. Quan la banda arribava al maset "pegava bombà" i no entrava al maset. Eixe costum es va traslladar al nou maset, tal vegada perquè la banda ja tenia adquirit el costum després de 15 anys, o bé per indiferència de la filà. Cada acte dels dies de festes acabava a la porta del maset, els festers entraven al saló i la música al seu "local". Així va ser durant més de 25 anys.

En aquests 36 anys la filà sols ha tingut 3 bandes oficials, dada que denota que Bocairent és un poble que sol mantenir les bandes durant llargs períodes. Al fil dels articles anteriors, continua així la història de la música als mosqueters:

1985.- El president informa a l'assemblea de novembre que la banda de Rafelguaraf vindrà en festes i l'import del contracte ascendeix a 400.000 pts. i en l'acte de l'Entrada per ser diumenge vindran 50 músics. I a més agraeix la participació dels mosqueters que van acudir en representació de la filà al II Congrés Nacional sobre les festes de Moros i Cristians celebrat a Ontinyent.

1986.- El dia 26 de gener es va realitzar una desfilada de festers de Bocairent a l'esplanada de Nuevo Centro a València.

1987.- A l'assemblea del dia dels Comptes el president informa que s'havia anat a Navarrés a vore la possibilitat de contractar la banda, però que aquesta ix més cara que la que hi havia en anys anteriors. El Capità i alguns membres de la junta van anar a Rafelguaraf a contractar la banda com en anys anteriors, la qual va obsequiar a la filà amb una fotografia de la banda.

1988.- A l'assemblea del dia dels Comptes celebrada el dia 24 de gener, José Molina Perigüell sol·licita contractar una altra banda per a la diana de Sant Blai donada la gran participació de festers. S'informa que han contactat amb la banda de Banyeres i que ha dit que no. La de Beneixama resulta més cara que per a l'Entrada. Falta vore la banda d'Alfara. Més tard, a l'assemblea realitzada el dia 30 de novembre, el Sr. President informa a la filà que la banda de Rafelguaraf no els ha pogut rebre per excés de feina i que ja avisaran a la filà per poder anar a contractar-la.

1989.- El Sr. President informa a la filà a l'assemblea del dia de Tots Sants que s'ha posat en contacte amb la banda de Rafelguaraf i que malgrat els rumors de que la banda es desfeia, de moment no hi ha res i per tant la banda de Rafelguaraf continuarà com a ban-

da oficial de la filà. Diversos membres presents a l'assemblea manifesten la seua preocupació si se signa el contracte i després no poden vindre a festes.

1990.- A l'assemblea del dia dels Comptes en el punt de prec i preguntes el Sr. President va proposar als assistents si hi havia possibilitat de reforçar la banda del dia de les Caixes i la diana de Sant Blai. L'assemblea va dir que sí.

El dia 11 de novembre a l'assemblea de Tots Sants, el Sr. President va informar que s'havia deixat de contractar la banda de Rafelguaraf després de 21 anys, ja que els dos últims anys han deixat molt a desitjar i no han complert com era norma d'esta banda.

Després de parlar amb 14 bandes de música totes diuen que per al cap de setmana sí, però que per a dies entre setmana no fan contractes. Es va haver de buscar una de músics "professionals" que resultava més cara, però es tenien bones referències. Els tres primers dies es contractaran 24 músics i els altres dos dies 20.

Cal vore la dificultat que ja es va tindre l'any 90 per trobar bandes que pogueren fer unes festes en dies laborals. A la fi contracten una banda "professional", que estava composta per músics que vivien de la terra, no de la música. Allò de professionals cal agafar-ho amb el sentit que feien de la banda una manera de guanyar-se la vida, però no per això eren músics amb estudis professionals de música.

Ateneu Musical de Rafelguaraf

1991.- Així va ser com es va canviar de banda, després de 21 anys amb la banda de Rafelguaraf a causa de la seua poca professionalitat els dos anys anteriors, es contracta a l'Agrupació Musical Valenciana que va ser banda oficial des de 1991 fins al 1996.

És costum de la filà en l'assemblea del dia del Sant Crist, per a nosaltres el nostre dia de comptes particular, pagar al responsable de la banda oficial. Abans de començar l'assemblea amb el maset ple de festers se sol·licita l'entrada del responsable de la banda per a pagar-li. Aquest any va ser el primer en què sols es passava llista una sola vegada tant per a pagar com per a dir avant o arrere.

El mateix any, a l'assemblea de Tots Sants el Sr. President va informar que la música seria la mateixa que l'any anterior i que a la filà de Moros Marins se'ls havia autoritzat a traure dos músiques per a la nit de les Caixes. Es va proposar a la filà si nosaltres també treíem una altra música eixa nit i, amb 50 vots a favor, 10 en contra i 6 abstencions, es va decidir que sí.

1992.- El president va informar a l'assemblea de Tots Sants sobre la música per a les festes de 1993. S'havien buscat moltes bandes, però totes tenien el mateix problema, no poder vindre per caure les festes entre setmana. Es va acordar que el dia del Panellet per a l'eixida de missa la banda acompanyaria a la filà fins al maset i que per a les desfilades del dia del Panellet, Ciri i Caixes tindríem 2 bandes.

1993.- A poc a poc, l'assemblea de Tots Sants va perdent les seues dates originals i se celebra a posteriori de la de Festa Avant de la Junta de Festes. El 14 de novembre el President informa que per a les festes de 1994 serà la mateixa banda de música que en els

anys anteriors, ja que no és fàcil trobar músics disposats a vindre en dies laborals. Davant el debat d'eixir 1 o 2 bandes de música per als dies del Panellet, Ciri i Caixes es va aprovar traure dos bandes segons trobem reflectit a les actes: 1 banda: 9 vots / 2 bandes: 20 vots / Abstencions: 5.

Com es pot observar el nombre d'assistents a les assemblees era prou escàs.

1994.- El fet de no trobar bandes disposades a vindre a festes per caure entre setmana i que cada vegada són més els festers que viuen fora del poble, va començar a preocupar a alguns festers i, a l'assemblea del dia de Comptes (23 de gener) Jerónimo Ferre Soler proposa, donant veu a aquests comentaris, la possibilitat de canviar les festes de dates de la següent manera: les Caixes sempre divendres, l'Entrada dissabte i Sant Blai diumenge.

El Sr. President li contesta que caldria convocar una assemblea extraordinària per tractar el tema.

A l'assemblea de Festa Avant celebrada el 13 de novembre, el Sr. President informa que es contractarà la mateixa banda que els anys anteriors i torna a preguntar als assistents si es desfilarà amb 1 o 2 bandes per al dia del Panellet, Ciri i Caixes. En aquesta ocasió es va aprovar desfilar amb dos bandes de música per unanimitat.

La música ha sigut, és i serà part fonamental de la festa. No sols la música creada per a la festa moro-cristiana, ni la festa moro-cristiana en si. Hi ha altra festa i altra música dins de la mateixa festa moro-cristiana. No cal deixar de banda que les festes tenen un component col·lectiu, que agafa el màxim exponent dins del maset. La festa també es fa de portes cap a dins als masets.

Santa Cecilia La Canal-Bolbaite

1995.- A l'assemblea del dia de Comptes (22 de gener) Rafael Asensio Sempere va proposar a la filà que aquesta pagara un grup musical per a la nit de Sant Blai a fi d'amenitzar el sopar i després fer un poc de festa. Tot i no estar a l'ordre del dia es va passar a la votació, resultant 99 vots a favor, 8 en contra i 8 abstencions.

Per tant, es va aprovar contractar un grup de música per al sopar de Sant Blai, tot i que el Sr. President va advertir que com que estàvem prop de festes per a aquest any se li proposaria a la banda de música de la filà que passaren i amenitzaren ells, i la proposta aprovada es veuria amb més temps per a altres anys. El dia 19 de novembre es va acordar per unanimitat eixir a desfilar les nits del Panellet, Ciri i Caixes amb 2 bandes de música. El Sr. President va comentar que la banda no baixaria al maset després de desfilar, ja que s'havia comprat un equip de música i es podien apanyar. L'assemblea no va estar d'acord i es va desestimar la proposta del president.

Es decideix de nou canviar de banda oficial, es contracta a la banda Santa Cecília "La Canal" de Bolbaita que fins al dia de hui fa 24 anys que ens acompanya. A l'assemblea del 3 de novembre el Sr. President va informar d'aquest canvi

1997.- A l'assemblea de Festa Avant celebrada el dia 9 de novembre s'informa que s'ha contractat la mateixa banda que l'any anterior però amb un increment del 2,4%. Com ve sent habitual en anys anteriors per a les nits de Panellet, Ciri i Caixes es contractaran dos bandes de música i després la banda baixará al maset per a tocar una hora extra.

Amb referència al conjunt musical del sopar de la nit de Sant Blai, aquest correrà a càrrec de la filà.

A partir d'ara poc canvi hi ha hagut en l'apartat musical, sols destacar alguns aspectes.

2000.- Per primera vegada la banda oficial no acompanya a l'esquadra oficial de la filà. La banda que va acompanyar a l'esquadra oficial va ser La Pau de Beneixama anant a càrrec del Capità.

2002.- Per primera vegada i donada la gran quantitat de músics que formaven la banda que acompanyava l'esquadra oficial es decideix, ja començada l'Entrada, passar els cavalls del Capità i l'Alferes davant la música, oposant-se la banda a continuar l'Entrada en eixes condicions. A l'esquadra l'acompanya l'Ateneu Musical de Cocentaina amb vora 100 músics. El fet que l'esquadra oficial obriren files comportava que la mateixa banda haguera d'obrir-se per la meitat amb el consegüent perill que comporta fer passar el cavall entre tant de músic tocant.

Des d'aleshores, per coherència i per prevenir disgustos es decideix que els cavalls del Capità i l'Alferes anirien darrere l'esquadra oficial i darrere d'ells la banda de música.

2007.- És en aquest any quan per primera vegada el dinar del dia l'Entrada està amenitzat per una banda de música. No es tracta de la banda oficial de la filà, sinó de la Lira de Quatretonda, la banda que

acompanya a una de les quadrilles dels Mosqueters. Aquell any l'esquadra "El camalet" estrenava el tratge especial que s'havien dissenyat i van contractar a la Lira per a l'Entrada, però abans la van portar al dinar. Des d'aquell moment el dinar del dia de l'Entrada s'ha convertit en un dels moments més festius dins del maset amb un ambient desenfadat i harmoniós entre tots els assistents.

2010.- Després de molts anys la banda entra al maset en companyia de la filà per a amenitzar les picadetes el dia Sant Blai, Moros i Cristians i dia del Sant Crist.

Al llarg d'aquests tres articles hem conegut les bandes oficials que han acompanyat a la filà des de fa 100 anys (1921 - 2021), les peripècies que havien de fer per vindre a tocar, com han augmentat els preus en relació amb el nivell de vida i la quantitat de músics contractats, dades i fets amagats als llibres d'actes que conformen la nostra història.

Però per moltes dades que els mostrem ací mai podrem mostrar la relació que existeix entre les bandes, els seus músics i els festers. Mai podrem mostrar els sentiments que se senten en vore entrar la banda al maset la nit de les Caixes, la il·lusió de formar part de l'esquadra oficial, la responsabilitat d'un cabo en portar l'esquadra formada al so d'un pasdoble, marxa cristiana o marxa mora.

Malauradament ja fa massa temps que trobem a faltar l'escalf de la família mosquetera i de la música fester a al maset i als carrers del poble. Gràcies a la tecnologia podem rememorar amb més facilitat tot allò que hem dit anteriorment, però és cert que viure eixos moments en directe i envoltat de tota la filà de Mosqueters no es pot comparar amb cap cosa.

Esperem poder-ho fer el més prompte possible i retrobar-nos tots de nou, recordant a aquells que malauradament ja no estan, però que tant van fer per mantenir vius eixos sentiments.

Per acabar el serial de la relació de la música amb els Mosqueters al pròxim article abordarem les peces dedicades a festers de la filà, el nostre particular arxiu sonor, que en aquests temps tant trobem a faltar. Fins que ho puguem tornar a viure vos demanem que actueu amb precaució i vos cuideu per tornar a cantar el Mosqueter i fer el Serafin.

Vítol al Patró Sant Blai!!

Grup d'arxivers